

DÁTUM

SZABADELVŰ
POLITIKAI
NAPILAP

I/170.

»S MOST A DOLOGRA«

8,10 Ft

A cirkusz – és akik rendezik

Nincs ma más gondunk, mint az, hogy ki legyen a köztársasági elnök? Temérdek előbbrevaló gondunk és föladataink van. Ki akarta, hogy soron kívül mégis az elnökválasztással foglalkozunk? Talán a Szabad Demokraták Szövetsége? Nem. Az állampárt: az MSZMP és a belőle született MSZP. Miért varrják hát a szabad demokraták nyakába egyesek ennek az elnökválasztási és népszavazási hercehurcának minden ódiumát?

Gombhoz vásároljunk kabátot? Előbb legyen köztársasági elnökünk és azután köztársaságunk? Mert hiszen az a Magyar Köztársaság, amelyet október 23-án kikiáltottak, jobbra még papíron létezik csak. A bolsevista „népköztársaság” maradványai itt is, ott is föllelhetők. A demokratikus, polgári köztársaságot ki kell építeni, és ennek legelső, legfontosabb aktuusa a valóban népképviselői országgyűlés szabad megválasztása lesz. Addig pedig igencsak beérjük államfőként Szűrös Mátyással, mint ideiglenes köztársasági elnökkel. Amíg a köztársaság nincs véglegesítve, addig elnöke is lehet ideiglenes.

A kommunisták (a Grósz-félék) és a kommunistából átváltozott (hogy azt ne mondjam: átvedlett) szocialisták (Nyersék, Pozsgayék) azt állítják, hogy a november 26-ra kitűzött népszavazást erőszakkal kényszerítette ki az SZDSZ. Ez az állítás visszaélés a szavakkal, hangulatkeltő manőverezés, sőt egyenesen hazugság. A népszavazási kezdeményezés törvényes, demokratikus és békés mivoltához kétség sem fér. De ha már politikai

kényszerítésről esik szó, helyénvaló emlékeztetni arra, hogy épp az állampárt volt az, amely az Ellenzéki Kerekasztallal folytatott tárgyalások során minden további „engedmény” feltétele gyanánt ragaszkodott ahhoz, hogy még a parlamenti választások előtt bonyolítsák le az elnökválasztást, és hogy a leendő államelnök a formális jogkörön túlmenő jelentős politikai felhatalmazást kapjon. A szeptemberi megállapodást aláíró pártok komoly ok nélkül engedtek a kommunista nyomásnak ebben a nem lényegtelen kérdésben. Csengey Dénes a Dátumnak adott interjújában azt hangoztatja, hogy az aláírók – köztük az MDF – joggal bíztak a kormánypárt ígéreteiben a munkásörseget, a munkahelyi pártszervezetek megszüntetését és a pártvagyonról való elszámolást illetően, mert – ime! – az MSZP ezek vonatkozásában is meghátrált. Nem hangsúlyozza viszont Csengey azt a csekélységet, hogy közben, vagyis a megállapodás aláírása és a munkásörseget parlamenti döntéssel történt felszámolása stb. közötti időben kellett megtapasztalnia a kormánypártnak, hogy vannak itt olyan ellenzéki erők is, amelyek nem pusztán hisznek és bíznak (ami igen dicséretes, ha a túlvilági üdvösségről van szó), hanem a társadalomhoz mernek és akarnak fordulni, kezdeményezve, hogy a társadalom helyezze nyomás alá a vonakodó, fogcsikorgatva engedő, manőverező és lépten-nyomon kibúvókat kereső hatalmat.

folytatás a 3. oldalon

Visszaáll a munkásörseget?

(A NEM szavazat veszélyeiről a 3. oldalon)

MDF és platformok

(Interjúk a 4. és 6. oldalon)

Czakó Gábor újabb Szovjetunióról szóló anikszot küldött. Az 5. oldalon olvashatják.

Éhségstrájkolók
a román nagykövetség előtt

Öt román állampolgár fagyoskodik egy sátorban november 15-e óta a román nagykövetség épülete előtt: ök szerda este nyolcnapos éhségstrájkba kezdték. Most vastag ruhákba bugyolálva sétálnak az utcán: Baraonicu Marian mérnök, Constantinescu Daniela orvosnő, Constantinescu Dorel mérnök, Iovanescu Emil fordító és Granulis Constantin mérnök.

Szerdán későn délután legalább négyezren voltak itt, hogy kifejezzék tiltakozásukat a diktatúra ellen, s szolidaritást vállaljanak a rabláncon élő romániai népekkel. Gyertyák égtek az egész országban, számos ellenzéki szervezet vállalt részt a demonstrációban. A Szabad Románia demokratikus mozgalom felhívásában ez állt:

Rosszindulatú, hozzá nem értő személyek vezetése alatt állunk, akik a kelet-európai demokratizálódás közepette a jogarba kapaszkodnak, és kommunista ábrándokat kergetnek. Egy olyan családnak vagyunk rabjai,

amely a nacionalizmust és sovinizmust az állampolitika rangjára emelte. Istentől áldott országunk egy Ceausescu nevű dinasztia karmai között vergődik, amely csúfot új belőlünk, erkölcsi és fizikai romlásba dönt. Emberi méltóságunkban megszegyenitenek és megaláznak! Ébredj, román!

A mozgalom öt tagjának éhségstrájkjával tiltakozunk a terrorra, gyilkosságra és hazugságra épített Ceausescu-féle kommunista diktatúra ellen, tiltakozunk a konduktor újráválasztásának nevezett akció ellen! Felhívjuk outhon élő, bármilyen anyanyelvű testvéreinket, a parasztokat, munkásokat és értelmiségieket, Románia valamennyi egyenruhás polgárát, hogy ne tőrjék tovább egy olyan család igáját, amely a jelenlegi katasztrófát előidézte, és hazánkat a harmadik világ országainak szintjére süllyesztette...

folytatás a 3. oldalon

Zavar és óvatosság

Küszöbön áll-e a német egység?

A nagyhatalmak felelősségérzetét és aggodalmait mindig felébresztette az, ha német földön felvetették a német egység kérdését. Washingtonban, Londonban, Moszkvában és Párizsban most sem fogadták kitörő örömmel az újraegyesítésekkel kapcsolatos törekvéseket.

Pierre Messmer francia kormányfő szerint például kellő garanciák esetén megvalósítható lesz a német egység – ha az egyesített Németország nem kérdőjelezi meg a világháború utáni határokat s nem rendelkezhet majd atomfegyverrel. Henry Kissinger is úgy nyilatkozott, hogy sokáig nem halogatható a német egység, ha az érintettek tartják ezt az igényüket. Felipe Gonzalez spanyol kormányfő pedig azt hangoztatta, hogy a német újraegyesítés nem zárható ki.

A TASZSZ kommentárjában arról írt, hogy a német egység megvalósulásának nincs konkrét időpontja, s arról pedig egyáltalán nincs szó, hogy az NDK kívánna a szocialista országok sorából, s csatlakozna például az EKG-hoz. Van olyan feltételezés is, hogy a szovjet részről fogják indítványozni: a szovjet csapatok külföldi állomásoztatásáról beszerezhető esetekben történjen megállapodás, hagyják meg a határokat, Németországot pedig demilitarizálják. Mindez beleillik abba az amerikai tervbe, amely szerint Európának egységes egészet kellene alkotnia.

A The New York Times feltűnést keltő cikke szerint azonban Washington és Moszkva egyetért abban, hogy le kell hűteni a gyors egyesülésre vonatkozó vágyakat. A német egység kérdése szemlátomást zavarba hozta Londont is: hagyományos szemléletében nem illik bele az, hogy Európa szívében egy ötvenmillió ország jöjjön létre. Létezik emellett olyan gondolatmenet is, hogy az NSZK-nak tett engedményekkel gyengülhet a NATO ereje, s az egyesítési folyamat lényegében az NSZK kiragadásával lenne egyenértékű.

B. Walkó György

Az Európai Közösség vezetői hazánkban

Magyarországi látogatásának első munkanapján, pénteken a külügyminisztériumban kezdett tárgyalást Roland Dumas államminiszter, francia külügyminiszter, az Európai Közösség Tanácsának soros elnöke és Jacques Delors, az Európai Közösség Bizottságának elnöke. Az európai integráció két vezető képviselője hangoztatta, látogatásuk célja a helyzetfelmérés, a reformfolyamatok helyes értelmezése. Erre annál is inkább nagy szükség van, mivel a jövő héten összeülnek az EGK pénzügyminiszterei, illetve a központi bankok vezetői, s megbeszélésük témája éppen a magyar és a lengyel pénzügyi helyzet lesz. A helyzetfelmérés a huszonnégy magyarországi és lengyelországi segélyakciójának megalapozásához is szükséges.

Hom Gyula arról tájékoztatta vendégeit, hogy befejezéséhez közeledik Magyarországon a politikai rendszer átalakítása. A jogállamiság kiépítését szolgáló törvényeknek már mintegy 80-90 százalékát elfogadták. E folyamat megkoronázása a köztársaságielnök-választás, illetve a parlamenti választás lesz. A külügyminiszter felhívta a figyelmet arra a kedvezőtlen vonásra, hogy a politikai reformokhoz képest jóval lassabban halad a gazdasági váltás. Ezzel kapcsolatban egy veszélyforrásra is rámutatott: a jobboldali és a baloldali szélsőséges erők egyaránt megpróbálkoznak azzal, hogy a gazdasági átalakításból fakadó szociális feszültségeket saját céljaikra használják ki.

„Egészen új megoldásokat kívánunk keresni valutánk, pénzügyi és gazdasági téren, hogy rövid és középtávú támogatást nyújthassunk Magyarországnak és Lengyelországnak. Újabb tanújelét szeretnénk adni annak, hogy az EGK szolidáris a magyar és a lengyel nép törekvéseivel, a két ország felelős vezetőivel át akarjuk tekinteni országaik helyzetét, meg akarjuk beszélni milyen segítségre tartanak igényt, hogyan mélyíthető az együttműködés” – mondotta Jacques

Delors elutazása előtt Brüsszelben. Hangsúlyozta, hogy az EGK illetékesei jól látják azokat a nehézségeket, amelyeket a magyaroknak és a lengyeleknek kell leküzdeniük. „Budapest és Varsó a saját útját járja a nagyobb szabadság felé és remélem – tette hozzá – a gazdasági megújulás a szociális biztonság felé, mert úgy vélem a politikai reformok sikere szorosan összefügg a gazdaság korszerűsítésével”.

Delors erősen cáfolta, hogy az EGK 1992 után bezárkózna, ehelyett azt hangsúlyozta, hogy az Európai Közösség a korábbinál nagyobb esélyekkel akarja felvenni a versenyt az Egyesült Államokkal és Japánnal. „A bezárkózásról terjesztett propaganda az EGK ellenfeleitől származik és csak néhány szám ennek értelmetlenségéről: a világkereskedelmi forgalom 20 százaléka az EGK országaira esik, 15 az Egyesült Államokra, 9 Japánra. Ezen túlmenően, az EGK meg kívánja erősíteni a szervezet nyitottságát, mégpedig főleg a közösség európai szomszédai irányába”. Delors kifejtette: „Az EGK következetesen halad a saját útján, a gazdasági és a politikai unió felé, a különös események ezt egyáltalán nem befolyásolják, ezután is sikerülni fog összeegyeztetni saját, belső céljainkat és az egyre szorosabb együttműködést Európa más országaival”.

Bangemann, az Európai Közösség egyik vezetője szerint 1992-ig semmiképpen sem foglalkoznak a kelet-európai országok közös piaci tagságával – kivéve esetleg az NDK-t, amelyet különleges kapcsolatok fűznek az NSZK-hoz. A Közösség folytatja a gazdasági és politikai integrációs tervek megvalósítását, és csak 1992. után veszi fontolóra Magyarország és más, a szabad piacgazdaság felé tartó országok felvételének kérdését. Az NDK kivételt képezhet, hiszen polgárainak automatikus joguk van az NSZK-állampolgárságra, s a keletnémet árucikkek – nyugatnémet közvetítéssel – szabadon eljuthatnak a Közösség piacaira.

„Ökológiai agresszió”

„A nemzeti és az állami becsület megsértése”, „ökológiai agresszió”, „lengyel-ellenes provokáció” – ezek a lengyel Szejmben hangzottak el – mégpedig pártállástól függetlenül – amiatt, hogy Csehszlovákia a lengyel fél minden felszólítása ellenére folytatja egy óriási kokszolómű építését a lengyel határtól alig néhány száz méterre és változatlanul nem hajlandó megfizetni az Odera 1987-es szennyezéséért követelt lengyel kártérítést. A képviselők egészen addig mentek, hogy a Varsói Szerződés keretében a határra kellene vezényelni a lengyel hadsereget, ha semmi sem téríti észhez a csehszlovákokat, akik a határ menti nagy ipari létesítményeikkel a közeli lengyel erdőkben több ezer hektár fa pusztulását idézték elő, és ma már minden kétséget kizárólag bizonyítható a környék lakosságának tartós egészségi károsodása is. A környezetvédelmi miniszter bejelentette: a lengyel kormány minden lehetséges eszközt igénybe fog venni a kokszoló építésének leállítása érdekében, ha kell megtorlasként leállítja a szénszállítmányokat, visszahívja a csehszlovák beruházásokon dolgozó lengyel munkásokat, a hágai nemzetközi döntőbíróshoz fordul segítségéért.

NDK-beli kormánytervek

Gyámkodás nélkül?

Pénteken a Népi Kamara képviselői előtt az NDK új miniszterelnöke, Hans Modrow nyilatkozata új utakat nyitott meg az ország gazdasága előtt, és egyúttal föltárta az eddig szőnyeg alá söpört nehézségeket is. Leszögezte: a minisztertanács a jövőben kizárólag a parlamentnek tartozik felelősséggel. Ez egyértelmű szakítás a korábbi gyámkodással, korlátozó beavatkozással és önkényes parancsolgatással, amely az NSZEP KB Politikai Bizottságától és főként Günter Mittagtól indult ki. A kormánynak szerénység és hozzáértés terén is példát kell mutatnia, elcsépelet frázisok helyett takarékosra és minőségi munkára van szükség a politika szintjén is. A gazdaságban alapvető reformot helyezett ki látásba. Ennek lényege: növekszik a vállalatok önállósága és felelőssége, a tervgazdálkodás szerves részévé válik a piac, valamint a valós áru-pénz viszony. A minisztertanács támogatni fogja a kisiparosokat és a kiskereskedőket, és lehetségesnek tartja állami kisüzemek magánkézbe adását.

Heti eseménykrónika november 11-17.

Szombat: – Látogatók özöne érkezett az NDK-ból Nyugat-Berlinbe és az NSZK-ba. – Berlinből visszaérkezett Varsóba Kohl kancellár, aki az NDK-ban történt események miatt szakította félbe lengyelországi látogatását. – Varsóban először emlékeztek meg hivatalos nemzeti ünnepként a lengyel állam 1918-as kikiáltásáról.

Vasárnap: – Prágában egyenes tv-közvetítés volt a Vatikánból Boldog Ágnes cseh hercegnő szentté avatása alkalmából.

– Az észti parlament törvényellenesnek nyilvánította a szovjet csapatok 1940-es észtiországi bevonulását. – Elhunyt Dolores Ibarruri.

Hétfő: – Hans Modrow az NDK új kormányfője, Günther Maleuda parasztpárti politikus pedig a Népi Kamara elnöke lett. – Az NSZEP KB december 15-17-re összehívta a rendkívüli pártkongresszust. – A New York Times szerint Washington, Moszkva és Bonn egyetért abban, hogy le kell hűteni a német újraegyesítéssel kapcsolatos elvárásokat. – Az OKP megszakította kapcsolatait az RKP-val.

Kedd: – Adamec csehszlovák kormányfő utazási könnyítéseket jelentett be. – A SWAPO nyerte meg a namíbiai választásokat, de nem szerzett abszolút többséget. – A Moldavai Népfrent sztrájkot helyezett kilátásba, ha nem mond le a helyi kormány.

Szerda: – Az amerikai szenátus 81 millió dollárt szavazott meg Magyarországnak. – Moszkvában cáfolták, hogy Berlinbe készülne Gorbacsov. – Ultimátumot intéztek a szovjet kormányhoz a vorkutai bányászok. – Prágában bántalmazták a Magyar Nemzet munkatársát.

Csütörtök: – Hom Gyula Strasbourgban aláírta az Európa Tanácsba történő felvételhez szükséges három egyezményt. – Csehszlovákiában megkezdtek a Duna-meder áttöltésének gyakorlati előkészületeit. – Kohl segítséget ajánlott fel az NDK-nak. – Sajtóértesülések szerint a Szovjetunió figyelmeztetést küldött a prágai vezetőknek. – Leváltották Grossut, a Moldavai KP KB első titkárát.

Péntek: – Kormányalakítási tárgyalások voltak Berlinben. – Mladenovot, a BKP új főtitkárát államfőnek is megválasztották.

A VILÁG HÍREI

– A salvadori felkelők értesülése szerint amerikai katonai pilótákat vetettek harcra Salvadorban.

– Kaifu Tosiki japán kormányfő pénteken fogadta Medgyessy Pétert, aki átadta neki Németh Miklós meghívólevelét. Kaifu Tosiki január 9 és 18 között tervezi lebonnyolítani európai körútját, amelynek során felkeresné az NSZK-t, Lengyelországot, Magyarországot, Olaszországot, a Közös Piac brüsszeli központját és Franciaországot. Nakajama Taro külügyminiszter még decemberben az NSZK-ba és Magyarországra készül az út előkészítésére.

– Rocard francia kormányfő szerint a nyugat-európai országoknak elsősorban Kelet-Európa „napi gondjainak” megoldását kell elősegíteniük s egyelőre nem kell olyan kérdésekkel foglalkozniuk, mint Berlin státusa, vagy a német egyesítés problémája.

– Li Peng kínai miniszterelnök befejezte pakisztáni látogatását. Aláírt négy, kétoldalú kereskedelmi megállapodást, va-

lamint ígéretet tett arra, hogy Kína atomerőművet szállít Pakisztánnak.

– Lengyelországban több éves huzavona után engedélyezték, hogy emlékművet állítsanak kilenc bányásznak, akiket a szükségállapot első napjaiban öltek meg a rohamrendőrök Katowice környékén, a Wujek bányánál.

– Iránban idén több mint 1700 személyt végeztek ki, és közöttük politikai foglyok is voltak, akiket kábítószercsempészeknek tüntettek fel, hogy elkerüljék a nemzetközi közvélemény felháborodását – írja az emberi jogok iráni helyzetéről készített ENSZ-jelentés.

– A Szovjetunió hamarosan megkaphatja a legnagyobb kedvezményes elbánást az USA-ban, jelentette ki Mosbacher kereskedelmi miniszter. Bush elnök már jelezte szándékát, s legközelebb a tavaszi csúcstalálkozóra meghozza a döntést.

– A Kelet-Európában zajló változások olyan természetes folyamatok, amelyek történelmileg megalapozottak. A törékeny egyensúlyt nem szabad külső beavat-

kozásokkal megbontani – hangsúlyozta Sevardnadze szovjet külügyminiszter.

Az NDK kormányának bátor lépéseit üdvözölni kell, mert azok az enyhülés folyamatának megszilárdítását, az európai otthon megteremtését célozzák. Támogatónak szövegezte Sevardnadze az új bolgár vezetés célkitűzéseiről. Visszautasította, hogy a szocialista országokban bekövetkezett változások a nyugati erőpolitika következményei lennének.

– Lemondott az NDK központi ifjúsági szervezetének vezetője, Eberhard Aurich. Az FDJ Központi Tanácsának első titkára egyúttal elismerte: felelősnek érzi magát azért, amit ma bírálattal illetnek FDJ-tagok és a szervezeten kívülálló fiatalok.

– A Német Nemzeti Demokrata Párt (NDPD) saját ifjúsági szervezet alapítására készül.

– Erich Honecker állást foglalt azzal a kívánsággal kapcsolatban, vajon kideríthető-e személyes felelősségének mértéke és az általa okozott kár. A Politikai Bizottság megkapta Honecker levelét, ám részleteket meg nem közöltek.

A cirkusz – és akik rendezik

Folytatás az 1. oldalról

Nincs tétje a november 26-i népszavazásnak? Ha mást nem tekintünk, csupán azt, amiről már törvény rendelkezik – vagyis a munkásörtség és a munkahelyi pártélet ügyét –, akkor is nyomós a tétje. Mert egy olyan párttal és kormányzattal szemben, mely képes a maga döntéseit néhány hónap leforgása után lényegileg megmászítani, igenis helyénvaló az óvatosság. Indokolt, hogy ezekről a magyar demokrácia léte számára oly fontos kérdésekről népszavazás foglaljon állást és igenis adjon megmászíthatatlan jelleget a korábbi parlamenti döntéseknek.

A szabaddemokraták és a népszavazás dolgában hozzájuk csatlakozó szociáldemokraták és kigazdapártiak azt tartják, hogy a népszavazásra kiűzött harmadik kérdésben, a kommunista párt vagyonáról adandó elszámolás ügyében még inkább tétje van a referendumnak. Ha csak a NEXT-2000 körüli ismeretes, törvénytörő machinációkat vesszük is figyelembe, nyilvánvaló, hogy a hit és a bizalom nem olyan fogalmak, amelyek a még mindig nagy hatalmú kommunistákkal és gazdasági érdekeltségeikkel szemben egy ellenzéki párt részéről használhatók lennének.

Mindez azonban csak másodlagos, jelentőségű. Elsőrendű az a kérdés, hogy *miért oly fontos a kormánypártnak az elnökválasztás még a képviselőválasztások előtt.* Nyilvánvalóan azért, hogy a Pozsgay Imre személyes presztízse és vonzereje segítségével szerezzon vissza valamennyit abból a befolyásból, amit az MSZMP a maga dicstelen országzászlásának évzedei alatt szinte maradéktalanul elvesztett. Ez a szükséglet annál is sürgetőbb, mint hogy nem váltak be a Nyers-Pozsgay-féle csoport elképzelései, és a pártkongresszus nyomán megszületett MSZP mind a mai napig túlságosan is gyöngye, vérszegény képződmény ahhoz, hogy betölthesse a meghatározó erejű kormánypárt szerepét. És ha ez így van már ma, még ígybbül lesz a parlamenti választásokból minden bizonnyal létrejövő hatalmas ellenzéki többségű országgyűléssel szemben. Az MSZ(M)P elképzelése szerinti államelnök a hatáskörénél fogva és személyében is az MSZP-vel szembenálló politikai erők megregulázója, a szuverén parlamenttel szemben pedig politikai ellensúly lehetne.

Más lényeges ellenvetés is felhozható a szabad parlamenti választások előtti elnökválasztás ellen. Mindenekelőtt az, hogy ha közbe nem jön az SZDSZ és a Fidesz népszavazási kezdeményezése, akkor az idő rövidsége miatt egyetlen más elnökjelölt sem lett volna esélyes Pozsgayval szemben, akinek a lehetőségei pénzügyileg, szervezési dolgában és minden más vo-

natkozásban összehasonlíthatatlanul kedvezőbbek, mint bárki másnak. Pozsgay Imre (vagyis az MSZP) győzelme viszont igen hátrányosan hatott volna a parlamenti választásokra, megerősítette volna a különösen vidéken még igen erős és arrogáns hatalmi apparátus antidemokratikus szándékait és akcióit.

Szinte lehetetlen, hogy mindezt ne lássa világosan minden párt, mely ellenzékinek vallja magát. Hogy egy olyan „ellenzéki” csoport, mint a Népfronttal és így az állampárttal félig-meddig összenőtt, belőle született Magyar Néppárt az MSZP-vel fúj egy követ, azon senki sem csodálkozik. Méltán kelthet és keltett is megütközést azonban (még saját tagságában is) a Magyar Demokrata Fórum elnökségének a magatartása. Az a gyűlölettől áthatott hang, amelyen Csurka István a Szabad Európa Rádióban az SZDSZ ellen szolt, annál is inkább megdöbbentő, mivel túl megy a politikai ellenfelek közt elfogadható bírálati határán és valótlanosságokat mond. Ha Csurka nem a Grósz-Ribánszky-féle próbálkozásokkal szemben, nem is a „nemzeti” és „keresztény” jelszavakkal a semmiből előlépő obskúrus pártocskákkal szemben hangoztatja, hogy „betelt a pohár”, lelke rajta – végtére is pohara válogatja... De szertném látni az SZDSZ-nek azt a röplapját, vagy bármely más dokumentumát, mely csakugyan „hemzseg a valótlanágoktól”, amint Csurka állítja.

Túl Csurka István sajátos temperamentumán és személyes indítékain, amelyek ilyen rágalmozó kirohanásokra készítettek, van egy objektív tényező, ami, ha nem is indokolja, de némileg megmagyarázza, *miért ellenzi az MDF ennyire hevesen a november 26-i népszavazást.* Azért, mert kezdetől fogva vonakodott magát egyértelműen ellenzékinek minősíteni és mert huzamos időn át Pozsgay Imrében látta azt a politikust, akit támogatnia lehet. Eltérőleg a szabaddemokratáktól, az MDF nem zárta ki a koalíció lehetőségét az MSZP-vel a választások

után. És nehezen tudom félrevetni azt a gondolatot, hogy Für Lajos fölléptése elnökjelöltként (az esélyegyenlőség ismeretében) inkább szolgált az ellenzékiség és politikai önállóság látzatának fönntartására, mint Pozsgay győzelmének a meggátlására. Az SZDSZ népszavazási akciója persze ebben a vonatkozásban is változtatott a helyzeten: épp az annyira kárhóztatott népszavazás által nyert időt az MDF is, hogy a start időpontjáig jobb helyzetbe tornássa fel a maga jelöltjét. Ami azért egyáltalán nem zárja ki, hogy adandó esetben az mégis visszalépjön Pozsgay javára, vagy hogy a parlamenti választások után az MDF kormánykoalíciót alkosson Pozsgayékkal.

Ha számba vesszük mindazt a faramuci fortélyt, amit Pozsgay Imre elnökjelöltsége körül igénybe vettek (a „párton kívüli” Kulcsár Kálmán feléltetése önálló jelöltként, szűrős Mátyás „hajlandósága”, hogy „szembeszálljon” Pozsgayval mint független jelölt... a nemrég még piros tagkönyves Utasi István ködből képződött Hazza Pártjának fellépése és Utasi önjelöltsége), akkor alig tartóztathatjuk meg magunkat a „cirkusz” kifejezéstől. Ha viszont másfelől – előszámláljuk mindazt a vádaskodást és rágalmat, amivel az MSZP eltervezte elnökválasztás hívei és segédcsapatai a szabaddemokratákat illeték (árulkapcsolók! törvénytörők! erőszakosak! pénzért veszik az aláírásokat! hamisak az aláírások! felelőtlenek! stb.stb), akkor az az érzésünk támad, hogy ezt a cirkuszt mégis komolyan kell venni. És pusztán ebből a ricsajból, a dühödt és zavarodott ellenállásból világossá válik: az SZDSZ a megfelelő lépéshez folyamodott.

A szabaddemokraták joggal mondhatják: nem mi akartuk, de *állunk elébe.* Az elnökválasztásnak idő előtt az országra erőltetett problémáját valóban tudomásul kellett venni. És amint a Magyarországi Szociáldemokrata Párt, valamint a Független Kigazdapárt támogató nyilatkozataiból kiteszik, a szabaddemokraták nem állnak magukban álszempontjukkal:

Négyyszeres igent a szavazólapra mindenkitől, aki csakugyan ellenzéki!

Gadó György

Vigyázzunk a NEM-mel!

Mi lesz, ha nemet mond a nép?

Készülődve a november 26-i népszavazásra, az emberben joggal támadnak kérdőjelek a vonatkozásban, hogy vajon mi lesz akkor, ha a nép *nemmel* voksol a következő kérdésekre: Kivonuljanak-e a pártszervek a munkahelyekről? Elszámoljon-e az MSZMP a tulajdonában vagy kezelésében levő vagyonáról? Feloszlás-e a munkásörstet? E kérdést tettük fel dr. Bögnér Miklósnak, a Pécsi Janus Pannonius Tudományegyetem rektori hivatal vezetője, a Független Kigazdapárt Pécs városi elnökének.

– A Magyar Köztársaság alkotmánya valóban biztosítja a népszuverenitást, azaz az állampolgároknak jogukban áll felülbírálni, illetve hatályon kívül helyezni a törvényeket, azaz a nép dönthet másként, mint képviselőinek gyűlése. Ez a jogállamiság alapja.

– *Amennyiben például úgy döntünk, hogy ne oszlassák föl mégsem a munkásörstet, akkor ez a már törvénybe foglalt határozat megmászítható?*

– Igen, hiszen a nép döntését mindenkinek tiszteletben kell tartania.

– *Rendjén van az, hogy az Országgyűlés, a népképviselő legfőbb szerve meghozta a törvényt, a következőkben pedig ugyanerről népszavazást tartunk?*

– Számomra ez semmi problémát nem okoz, ugyanis, ha azt vezetjük le, hogy az országgyűlési képviselők a nép akaratából megválasztott képviselők, és a 386 fős testület, amelyet Országgyűlésnek nevezünk, a nép megbízásából a legfőbb törvényhozási testület, amely megbízását a néptől eredezteti: ennek folytán, ha a nép felülbírálja képviselőinek döntését, ehhez teljes mértékben joga van. Ez a népfelség, vagy népszuverenitás gyakorlati megnyilvánulása.

– *Persze, valószínű, hogy erre nem kerül sor.*

– Mi ebben bízunk, s azért folytatunk propagandát, hogy ezekben a kérdésekben a választópolgárok megerősítsék országgyűlési képviselőik pozitív döntését.

– hm –

Éhségstrájkoló a román nagykövetség előtt

(folytatás az 1. oldalról)

Ők ötven pedig felállították a Szolidaritás Szakszervezeti Szövetség által ajándékozott sátrat, hogy abban meghúzva magukat emlékezzenek a két évvel ezelőtti brüsszeli munkástüntetésre is, azokra az áldozatokra, akik üldözötté váltak. Ugyanakkor tiltakozzanak az ellen, hogy a jövő hétfőn kezdődő Román Kommunista Párt XIV. kongresszusán újra Ceausescu választásának főtitkárnak. Jos Ceausescu, azaz Le Ceausescuval – hirdeti a kerítésre akasztott tábla. Vajon meghallják-e szavukat, akiknek meg kellene hallaniuk? Meghallgatja-e Románia saját népét?

Félek, hogy nem. Mert nem is akarja. A nagykövetség kerítése végig el van barikádozva, a redőnyök leengedve. Jelképes ez az elzárkózás: a hivatalos Románia nem akar tudni arról a szenvedésről, amit népeinek el kell viselniük. A nagykövetség dolgozóit látni, hallani sem akarják azt a néhány honfitársukat, akik most önkéntes éhezésbe kezdtek. Mégis, az egész világ tud róluk, hiszen Moszkvától Berlinig, Párizstól Londonig tiltakoznak a románok követségeik épületei előtt ezekben a napokban. Emil Iovanescu teás csészét szorongat kezében: ezt isszák, de cukor nélkül. Négy magyar hozza ezt nekik napjára.

ban többször is, de volnának százan, ezren, akik teát, üdítőt, miegyebet ajándékoznak. Ők azonban nem fogadják el. A sátról kijön az egyetlen nő is: ő az orvos. Cigarettaznak, beszélgetnek. Magyarok érkeznek, váltanak néhány szót, szorongatják a románok kezét. Ők pedig köszönik, szemükben hála van. Emil magyarul, testvéreknél szólít bennünket. Azt mondja, sosem a népek voltak egymás ellenségei, hanem a hatalom birtokosai. Igaza van. Amikor búcsúzunk egymástól, két kézzel szorítja kezemet. Isten áldjon benneteket – mondja.

Borza Gábor

Kereszténydemokraták a Demokrata Fórumban

Interjú Keresztes M. Sándorral, az MDF alelnökével

– Tisztelt Keresztes Úr! Ön a Demokrata Fórum II. országos gyűlésének plenáris ülésén szép szavakkal szövegezte a mozgalom sok résztvevőjének keresztény politikai íhletességéről. Szeretném megkérdezni, hogy véleménye szerint milyen nagyságrendű az MDF-nek az a része, amely kereszténydemokrata vagy keresztényszocialista elkötelezettségűnek tartja önmagát?

– Nehéz a dolgot számszerűsíteni, s azért is nehéz, mert az egész kérdést többféleképpen lehet megközelíteni. Az egyik megközelítés szerint ebbe a gondolatkörbe sorolhatók mindazok, akik önmagukat hívő kereszténynek vallják, és e minőségükben vállalják – tudatosan – a politizálást. Ez a szám érzésem szerint nem lehet túl nagy. Becslésem szerint 10–20% között mozoghat. Ugyanakkor viszont van egy olyan réteg – és gondolom, hogy ez már a tagjaink többségét teszi ki –, amely számára ez az eszmerendszer, ez a gondolatkör, vagy mondhatnánk azt, hogy az a politikai filozófia, amelyre a különféle kereszténydemokrata doktrínák fölépülnek.

– Tehát Ön 10–20%-osnak véli azt a „szűkebb” csoportot, amely tudatosan kereszténydemokratának tartja önmagát. Elképzelhető-e, hogy az ő számukra ez az elkötelezettségük bizonytalanságot okozhat, hogy a Fórumhoz tartozzanak-e, vagy inkább egy kereszténydemokrata párthoz, mondjuk a KDNP-hez?

– Az MDF országos gyűlésén beszéltem arról, hogy a keresztény módon való politizálás véleményem szerint minden kereszténynek a jogán túl kötelessége is. E kötelességének a pártpolitizálás szintjén kétféle módon tehet eleget, s hogy a két lehetőség közül mit választ, az már habitusának, vonzódásainak függvénye is. Az egyik lehetőség, hogy egy világnevetű elkötelezettségű pártban teszi ezt – vállalva az ezzel járó korlátokat is, vagy pedig egy más pártban dolgozik, ugyanilyen módon –, ilyenkor pusztán az egyedi döntéseit befolyásolja a vallási beállítottsága, míg egy kereszténydemokrata pártban e hitbeli kötelességnek, hogy úgy mondjuk, szervezeti következményei is vannak.

– Ha jól értem, Ön is e 10–20% körébe sorolja önmagát, tehát azok közé, akik tudatos kereszténydemokraták az MDF-ben.

– Számomra ez egy kissé generációs kérdésként jelenik meg. Sokan vagyunk ugyanis a Demokrata Fórumban, az én nemzedékem tagjai, akik körében egy ideológiai elkötelezettségű párt iránt averziók alakultak ki az elmúlt negyven év tapasztalatai nyomán. Van azonban még egy személyes motívumom is. Úgy érzem ugyanis, hogy az MDF-en belüli magyar, nemzeti gondolat legalább olyan fontos, mint a keresztény elkötelezettség, és e két fontos érték közötti egyensúlyt itt jobban ki tudom alakítani, mint egy, a politikai erkölcsét-ideológiáját kizárólag keresztény alapokra helyező pártban, amely másfelől a politikai doktrínájig menően, sajátosan ideológiai párt.

– Vajon a nyugat-európai kereszténydemokrata pártok – így a német

CDU-CSU, vagy az olasz DC nem távolodott-e el legalább olyan mértékig az ideológiai pártjellegtől, mint teszem azt az Olasz Szocialista Párt a maga ideológiai pártjellegtől?

– Kétségtelen, hogy a nyugati, keresztény-jelzővel illetett pártok közelebb állnak ahhoz, hogy konzervatív pártok legyenek, s a keresztény jelzőjük, ha nem is éppen díszként szolgál, de nem is olyan meghatározó, mint ezt vélhetnénk.

– Nemrégiben alakult egy liberális kör a fórumon belül, s ez a kör a platformok működési logikája alapján készül megszerveződni. Valamilyen platformszerű szerveződés várható-e esetleg az MDF-en belüli kereszténydemokraták, keresztényszocialisták részéről is?

– Hadd térjek ki itt előbb egy pillanatra az elnevezések kérdésére, mielőtt érdemben választ adnék a kérdésére! Mi sem a kereszténydemokrata, sem a keresztényszocialista jelzőt nem tartjuk túl szerencsésnek, s nem is tudjuk talán így elvállalni. En inkább keresztény humanizmusnak nevezném ezt a gondolatrendszert, ezt a filozófiai rendszert, amely minket mozgat. Arról a kérdésről, hogy ez az áramlat hogyan jelenjen meg az MDF struktúráján belül, nos, erről még további viták várhatók. Az nyilvánvaló, hogy ennek alapértékében egy ilyen mozgalom programjában is meg kell fogalmazódnia, amint az MDF programjában az meg is fogalmazódott, de nyitott a kérdés, hogy az alapértékek köré gyűlékező emberek milyen szervezeti struktúrában szerveződnének meg. En nem tartom kizártnak, hogy létrejön valamiféle platformszerű szerveződés. Egy másik megoldás talán az lenne, ha az elnökség mellett jönne létre egyfajta bizottság, amely a politikai döntéseket az ilyenfajta eszmerendszer szempontjából véleményezi, illetve befolyásolja.

– Nem találja úgy, hogy az utóbbi megoldásmód, amolyan „elitista” megoldás lenne: ott „fönn” valamiről döntenének, s közben a kettő-három-négyezer MDF-en belüli kereszténydemokrata nemigen jutna szóhoz...?

– Nyilván az is számítani fog, hogy veszélyeztetni látszik-e az MDF egységét egy ilyen platformszerveződés. Véleményem szerint valamilyen platformszerű szerveződésre szükség lenne.

– Érdekelne, hogy miként látja Ön, miként kellene a kereszténydemokrata áramlatnak hatással lennie az MDF, hogy úgy mondjam „szellemiségére”? Gondolok például arra, hogy az MDF-en belüli erőteljes nemzeti irányú elkötelezettségről sok ember azt tartja, hogy az talán kevésbé türelmes, kevésbé toleráns beállítódásokat termel ki, mint például a keresztény elkötelezettség...?

– Valóban, elvben ilyen lehetőség van, de szeretném hangsúlyozni, hogy a gyakorlatban a Fórumban eddig semmiféle intolerancia nem jelentkezett. Szeretnék itt újra visszautalni arra, hogy a keresztény humanizmus gondolkodásmódja a társadalomban kétféle rosszat különböztet meg: egy strukturálist és egy erkölcsit. A mai magyar közállapotokban nemcsak a

struktúra, a politikai intézményrendszer, hanem az erkölcs is válságos állapotban van. Úgy érzem ilyen körülmények között, hogy az a keresztény humanizmus tud hatni és kell, hogy hasson az MDF-en belül, amely a programokat illetően hangsúlyosan erkölcsi követelményekkel is fellép. Fontos, hogy kiszűrje a keresztény humanizmus jelenléte azokat az – elvben lehetséges – elfajulásokat, amelyek egy ilyen, nemzetre orientált, magyarságtudatot valló szervezeten belül előfordulhatnak.

– Miként képzelik el Önök, a Demokrata Fórumon belüli kereszténydemokraták, a keresztény humanizmus áramlat képviselői a Kereszténydemokrata Néppárthoz fűződő viszonyukat? Mennyire várható együttműködés és mennyire rivalizáció?

– Két dolgot kell megkülönböztetni. Az nyilvánvaló, hogy a választás, de legalábbis annak első fordulójának időszakában valamiféle vetélkedés fog fog lépni. Am ezt természetesen dolognak tekintem a magam részéről. Viszont, ha a választásokon túljutottunk – esetleg egy választási szövetséget is

alkotva – a második fordulóban természetesen, de ezt is csak, mint egy lehetőséget említeném meg – akkor egy kormányzási koalícióban ezek a kötődések csak előnyt jelenthetnek.

– En nem csupán a választók voksaiért való rivalizációra gondoltam, hanem az MDF-ben tömörülő kereszténydemokraták esetleges tagsági hovatarozásáért kialakulható vetélkedésre... S vajon igaz-e valami abból az időnként hallható vélekedésből, hogy a Demokrata Fórum inkább a protestáns felekezetekhez tartozó keresztényekre gyakorol vonzerőt, míg a katolikusok inkább a Kereszténydemokrata Néppárt felé orientálódnak?

– Tényszerűen annyi igaz, hogy a KDNP-ben nagyon kevés protestáns van. A Fórumban ilyen szembeálló különbség nincs. Ugyanakkor igaz az, hogy a kialakult elnökség és a Fórumot annak idején szervező értelmiség jórészt a protestánsok köréből került ki. Ez politikailag véletlen, persze egy absztraktabb, mondhatnánk szociológiai szinten az ilyen véletlenek sem véletlenek soha. A politikában ez nem meghatározó, a személyi vonzásokban azonban biztosan az.

dr. Kolozsi Béla

Várrekonstrukció magánerebből?

Kandeláber tulajdonos lehet Veszprémben

Kevés olyan értékes műemlék-együttes van hazánkban, mint a veszprémi vár. Nemzeti kincsünk az, mely veszélyben van: közműveinek elöregedése, épületeinek leromlott állaga teljes rekonstrukciót kíván, amely meg is kezdődött, ám a szűkös anyagiak miatt a kívánatosnál lassabban halad. A veszprémi vár rekonstrukciójának segítésére magánkezdeményezésre közadakozás is indult, a városi tanács elkülönített letéti számlán kezeli a befizetéseket.

A legfontosabb teendő a közmű-alagút megépítése látvány szempontjából még csak a felfordulást növelte. Mostanra azonban mutatósabb szakaszához érkezett a várrekonstrukció. Szeptemberben megkezdődött a műemléki környezetnek megfelelő bazaltkockás útburkolat építése, s ezzel párhuzamosan lefektetik az új köz- és díszvilágítás vezetékhálózatát is. A környezetbe illeszkedő világítótesteket a Budapesti Kandeláber GMK készítette el. Kilencc d-arab oszlop lámpatest készült, darabonként 72 500,-Ft-ért és 22 darab falikar lámpatest darabonként 31 250,-Ft-ért. Hogy a rekonstrukciót támogató adományokat ösztönözve és a befizetések eredményét konkretábbá tegye Veszprém Város Tanácsa, a falikarokat és oszlopokat megvásárlásra felajánlotta mindazon magánszemélyeknek, vállalatoknak, vállalkozóknak, egyesületeknek, akik a mindnyájunknak fontos értékmentő, műemlékvédő intézmények, szervezetek, kollektívák munkájához hozzá kívánnak járulni, akiknek fontos a veszprémi vár helyreállításának ügye.

A városi tanács, illetve a rekonstrukciós munkák szervezői vállalják, hogy a várrekonstrukciót ilyen módon támogató családok, szervezetek stb. nevét bronz plaketten a kandeláberekben megörökítik.

Vállalják továbbá a lámpák felszerelését és azok jogzárda módjára történő üzemeltetését. A szerelés az útburkolat építésével egyidőben 1990-ben folyamatosan történik.

A kandelábereket a 863-430002-0653 számú letéti számla javára tett befizetések útján lehet megvásárolni. A tanács felhívja a magánszemélyek figyelmét, hogy esetükben a közadakozás összege adóalop csökkentő tényező. Az érdeklődők egy darab falikar meg is tekinthetnek Veszprémben a Rákóczi utca 5. szám alatti épületen, ahol azt a tanács közszemlére tette.

L. Gy. G.

Eladó televízió

Eladó az ország elsőként alapított kábeltelevíziója, úgy ahogy van, szörűstül-börűstül, emberestül technikástól. Az illetékesek egyelőre szűk körben alkudoznak, de annyi valószínűsíthető, hogy az idén fennállása tizedik évfordulóját ünneplő, eddig a televízióknak otthont adó pécsi Apáczai Csere János Nevelési Központ súlyos anyagi nehézségek adnak okot a tranzakcióra. Egyelőre két jelentkezőről tudni, az Anivid kft. és a Magyar Rádió Pécsi Körzeti Stúdiója mutat érdeklődést. Mivel az egy éve nem üzemelő, azelőtt 12 ezer lakótelepi otthont műsorrall ellátó „cég” stúdióberendezései állami tulajdonban vannak, vélhetően egy újonnan alapítandó kft-nek kell majd vállalnia a további üzemeltetés anyagi terheit. Mivel a technikai berendezésekkel együtt az azok kezeléséhez értő személyzet is „szabad listára” kerül, megfelelő ajánlat esetén – elvben – fennáll annak a lehetősége is, hogy magánszemély, esetleg valamelyik párt ily módon alapítson „lapot” – gondolva a küszöbön álló választásokra...

– kódor –

Anziks II.

Takarítani és rendet tenni! – Ilyesmiket hallani lépten-nyomon Moszkvában. – En az igazgatóknak megparancsolnám, hogy tegyenek így és így, és ha nem, mehetnének a börtönbe! Lenne itt bőség, ne féljen. Most mindenki a markát tartja, ahelyett, hogy dolgozna! A nemzeti jövedelem elvesz a korrupcióban:

Mi mást tehetne szegény nemzeti jövedelem az egypártrendszerben?

Egy pluralista társadalomban a korrupciót, a karrieristák megosztásának gusztyusuk és érdekeik szerint. Az uralkodó egypárt azonban – akarva-akaratlan – magába kényszeríti a társadalom valamennyi karrieristáját, és azok ott tömegesedvén a maguk képére és hasonlatosságára alakítják át a pártot és a társadalmat. Az ügyek egy bizonyos ponton túl, a jóérzésűek ellenkezése hasztalan, csakis korrupciós utakon és eszközökkel intézhetők. A terelés, a kultúra, a kereskedelem, a szociális gondoskodás, a védelem és a többi ügy mind. Ha valaki vezető legáltalában csöndes cinkosságot nem vállalva hiányzik a szocialista összeköttetés-rendszer maffiájából, az első fokon kizárja magát a munkájához nélkülözhetetlen információkból, továbbá a szükséges anyagok és eszközök beszerzésének lehetőségéből. Ennélfogva az egypártrendszerben intézményesült korrupció kanálisainak hirtelen elzsilipelése magát a társadalmat – terelést, politikát, kereskedelmet, stb. – teszi egy bizonyos időre működésképtelenné. A gyógyulási idő a korrupció elterjedtségétől, a társadalom erkölcsi regenerálódó képességétől függ.

Büntetés?

Milyen alapon büntetné meg az egyik korrupciós a másikat? És egyáltalán: az eddigi igazságtalanságokat, az eddigi erőszakot új igazságtalanságok és új erőszak nem teheti jóvá.

***

Lehetséges-e békés átmenet a diktatúrából a demokráciába? Súlyosabb kérdés, hogy át lehet-e jutni és miként a korrupcióból a jóerkölcsötől működtetett társadalomba!

***

A korrupciós vallás a bálványimádás. A karrieristák vallása: a legnagyobb karrier ugyanis istenné lenni már ezen a földön. A karrieristák „meistenülésnek” számos fájdalmas példáját ismerjük. Sztálin, Rákosi, Ceausescu, Muhammad Ali, Elvis Presley és hányan még mind isteni attribútumokkal ruházkodtak, és mennyien ruházkodnak még! Es hányan és hányan talpnyaló istenítők; emelvény ezáltal önmagát a „szentek seregébe”.

A hatalom, mihelyt mindenhatóvá nyilvánítja magát, egyúttal aláírja saját halálát: ugyanis nem mindenható, és nem felelhet meg a vállalásának.

***

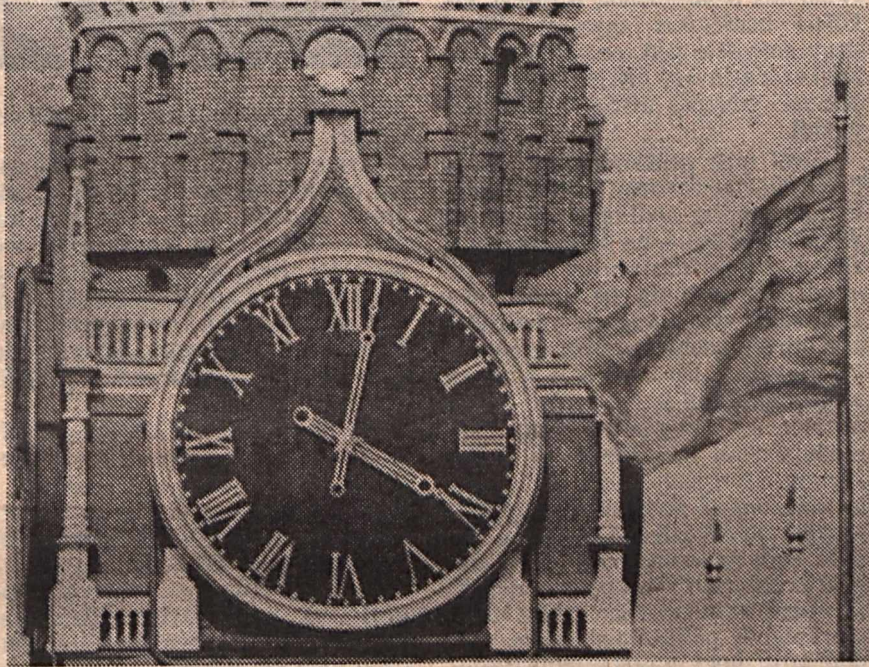
Lenin indítója és áldozata is ennek a bálványozásnak. Most ahelyett, hogy békén nyugodna a sírjában, kitömve fekszik egy üvegdobozban. A hét három napján látogatókat fogad, a többin nye rabóiaet.

***

Egy vallástalan, következőképpen bálványozásra kényszerülő rendszer

Szóbeszéd és hiedelmek

minden mozdulata szakralitást mímel. A közélet szertartásossá merevedik, a bürokrácia minden képzelgetet föllülmül, a tervek csakis isteni méretekben gondolkodnak: legnagyobb erőműben, legnagyobb szabadságban, satöbbi. A művészet, például a szobrászat ettől neveléses: a köztéren istenné emelt öltönyös vagy hivatalnok-uniformisos bürokraták emelik áldásra bronzkezüket. Magyarországon újabban guggolnak, mintha emberibbek lehetnének attól, hogy a dolgukat végzik; nyilvános helyen, nadrágban.

Moszkvában a metró a legtanulságosabb ebből a szempontból. A metróállomások leginkább sztopákrá, ógörög, netán klasszicista templomokra emlékeztetnek. No és a szobrok és a képek és a berendezés! A Kievszkaja állomás egy mohó és gyatra ízléssel elképzelt szalon és egy ikonosztáz egyvelege. Csillárok függenek az alagútban, még a szerelvények fölött is. Ezek világítják meg a középső folyosót, amelyre ukrainai dolgozók vannak szentképszerűen megörökítve, amint aratnak, tanítanak, kohóznak, puskáznak. Szocrealisták a lehető legoperettebb pontossággal, de mögöttük a háttér, nem napfénytől, vagyis evilági fotonoktól ragyog, hanem isteni világosság csillog ott, az istenség szubsztanciája: az arany.

A bizánci kultúrkör ikonográfiájának az előírásait hűségesen követve. Még bele is rácskarozott a művész, hogy olyan legyen, mintha mozaikból rakta volna ki...

De az Ukrajna Szálló előcsarnoka, vagy a Gyetszkij Mir sem különbözethető meg első pillantásra egy európai bazilika előcsarnokától. Legföljebb a portások... Mint megannyi kis szentpjetroszka öröködnék éttermek, szállodák, boltok, irodák fő- és alkapiuinál...

***

A hazuról is ismerős, és a legcsekélyebb indulattól, vagy már anélkül is káromkodó beszéd ugyanebből a „kulturkőrből” való. Isten felőli teljes tudatlanságában és örökké Róla beszél...

***

A vorkutai bányászstrájk jön szóba. Egy író mondja, hogy azért oly különösen szörnyű ott a helyzet, mert a pectorai mocsarakban kell élni. A tél

sem segít, mivel a novajazemljai atomrobbanások hőhullámai gyakran elérik a vidéket és fölolvastják a fagyott sarat. Hogy sugárzás is lehetséges? Valóban...

***

A babona mindenütt megjelenik, ahol Isten nélkül és ellenére próbálnak élni. A babona ugyanis a lehető legtovább áll a vallástól. Az ó időkben kültelki boszorkák úzték éji homályban magányos ügyfelekkel – mára a viszonyok megváltoztak. A méretek óriásiak, akárcsak az igények, az áruhiány, a lehetőségek.

Például a tömegkommunikációból eredő lehetőségek.

Esténként a moszkvai televízióban meg-megjelenik elvtárs extraszensz. Szűrös tekintetű, negyvenes férfiú, egyébként végzett orvos és tanult pszichiáter. Elvtárs szenvedőnek csak bele kell kapcsolódnia a pillantásába a képernyő előtt, el kell fogadni az akaratát, és egyszercsak sitty, nincs migrén, gyomorfekély, rút forradás, érzővé válik a rák miatt csonkolt asszony műmelle is,

Vagy nem sitty...

***

Moszkvában az idei november hetedikén megjelentek a piros kokárdák mellett a régiek is, a 17-ig nemzeti színeknek számító fehér-kék-piros-ból font trikólok.

Az ilyen kokárdák közepén, az 1917-es évszámot fekete szalagocskákkal kötötte át a viselőjük. Lobogtak az utcán fehér mezőben, kék andráskeresztes zászlók is – a cári tengerészlet lobogói. Visszajön? Mi jön vissza?

Czakó Gábor

Dátum vitaiskola

Vezeti: dr. Bóra Ferenc

Bemutatjuk Bóra tanár urat

Kulturált vitában, a változásokért

„A bontakozó demokrácia édesgyermekje a vita.” A vita, melyben nézetek csapnak össze, melyben azonos felkészültségű felek érveikkel állnak szemben egymással, a jobbító igyekezet vértében.

Induló sorozatunk „gazdája” dr. Bóra Ferenc, a Kaposvári Tanítóképző Főiskola tanára, villáminterjúnk alanya.

– Tanár úr, hozzájárulásával szívesen bemutatnánk olvasóinknak. Kérem, szóljon néhány szót önmagáról.

– Magamról? Igen nehezen szólok.

Minden, ami lényeges, benne van a munkámban. Távirati stílusban mégis. 59 éves vagyok, tanárember, akinek legfőbb célja tudományos eredményeinek továbbadása, elsősorban a leendő pedagógusok számára.

– Megtudhatnánk valamit tevékenységének lényegéről?

– Három esztendője foglalkoztat a téma. Amerikai szociálpszichológiai munkák nyomán jutottam el eddig.

Lényege: a társadalmi változásokhoz idomuló terminológiák adaptálása, „magyarítása”. A szóbeni vitaformák, megbeszélés, beszélgetés képezik a magot. A lapban megjelenő sorozat egy nagyobb lélegzetű munka része, ami elsősorban leendő pedagógusok számára készült, ám társadalmi aktualitása széles körű megismertetését igényli. Főként az összefüggések meglatatása és a technika felmutatása a cél. Nyelvezetét a kezdetekkor még valamennyiünknek szoknia kell, ám a tartalom mindezt kárpótol.

Bayer Béla

Társadalmunk érdeke, hogy a változásokat kulturált vitában érje el, és ne erőszakos eszközökkel. Hétfőn induló sorozatunkban ezt kívánjuk segíteni, s azt, hogy a közelgő választások kortesmunkája színvonalas szópárbajok közepette folyjon.

És ön kíváncsi?

Chrudinák Alajos azt mondta, szeretné, ha e hasábkon is szólna Csoóri Sándor arról, hogy érzi most magát a megvívott harcok után és harcok közben.

– Nem szeretek interjú adni. Inkább szívesen írtam volna azokról a dolgokról, amelyeket fölvetett. Csak amiatt vállalom mégis az interjút, mert Chrudinák „harangozott” be... Nagyon becsülöm Ot azért, amit hosszú idő óta a kisebbségek ügyében végez, s azért is természetesen, amit e térség drámai, politikai kérdéseinek a tisztázásában folytat – mondta beszélgetésünk elején Csoóri Sándor, az író, a költő, a politikus, az Ember.

A beszélgetés, amely órakon át tartott, mélyen érintett. Ezt nem kell magyaráznom. Hiszem, hogy azt sem, miért hagyom el az írott anyagból a kérdéseket, hogy miért nem élek az interjú – ez esetben – csodálatos lehetőségeivel, hogy miért próbálom monológgá sűríteni a dialógust. Minderre azonban egyetlen szóval mégis válaszolok: az Olvasóért. (Bár sajnos, így sem sikeredhet a beszélgetést teljességében megosztani Önökkel.)

*

Az irodalom és a politika viszonya? Az írók viszonya a politikához? En azt gondolom, hogy a magyar irodalom lehetőségeit tekintve mindig politikai volt. A reformkor irodalom nélkül nem született volna meg. A szabadságharc irodalom nélkül nem született volna meg. Akármelyik korszakot vizsgáljuk, azt az irodalom mindig megelőzte. Ez nem azt jelenti, hogy az írók okosabbak, mint a politikusok. Szó sincs róla. Hanem ez azt jelenti, hogy az irodalom volt az egyetlen folytonosság, ami soha nem szakadt meg, a nemzedékek benne tudtak kapcsolódni egymáshoz, elődeikhez. A politikában pedig? Az adott korszak mindig elítélte az előző korszakot. Vagyis, amíg az irodalomban összeadódtak az erők, a politikában szétváltak.

Tehát valamennyi korszakban a következőt megelőzve minden fontos gondolat megvolt a magyar irodalomban. Ugy tört föl benne a politika, mint ahogyan a hőforrások. De, ha a gyógyító és hővizet nem tudják csatornázni, akkor az elfolyik... és már nem hasznosítható. Ha a magyar irodalomban föltörő eleven, forró gondolatoknak lett volna olyan politikusa az adott „pillanatban”, aki ezekkel élni tudott volna és élni tudna, akkor nem itt tartanánk. Ez nemcsak a múlt században és a XX. század első felében volt így, hanem a hatvanas esztendőben is... nem beszélve arról, hogy ötvenhatot mennyire előkészítette az irodalom.

Beszéljünk most a hatvanas évekről. Az irodalomban már előre megneveződtek azok a kérdések, amelyekkel az évek folyamán egyre erőteljesebben találtuk szembe magunkat. A hatalom és erkölcs kérdésétől; kezdve a tételes erkölcsi, politikai kérdésekig minden, de minden leíródott. De ugyanígy a szövetkezetesítés, a falu, a népesedés, a kisebbségek kérdése mind, mind az irodalomban fogalmazódott meg. Később, egy nagyon érdekes és fontos fordulat következett be a

„Ha büntettek, azt jelentette, jó úton járok”

magyar szellemi életben: fölzártak a történések, majd a közgazdászok és a hetvenes-nyolcvanas években fontosabb dolgokat tudtak mondani, mint az írók. Csakhogy... A közgazdászok azal a lelkiállattal, ami nélkül nem lehet változás, nem foglalkoztak – vagy csak érintőlegesen. Az erőt tehát a magyar irodalom jogfolytonossága jelentette. Az a hagyomány, amelyik Adyt Petőfihez kötötte, Petőfit Csokonaihoz és így tovább.

Mostanában viszont a magyar irodalom helyzete egy picikét megváltozott, pontosabban kezd változni. Eddig minden lényeges kérdés az irodalomban vetődött föl és tisztázódott. Gondolok a társadalmi, politikai, erkölcsi kérdésekre egyaránt. Most, hogy annyiféle párt, ennyiféle politikai kezdeményező erő lépett a színpadra, sok-sok szerepet átvettek az irodalomtól.

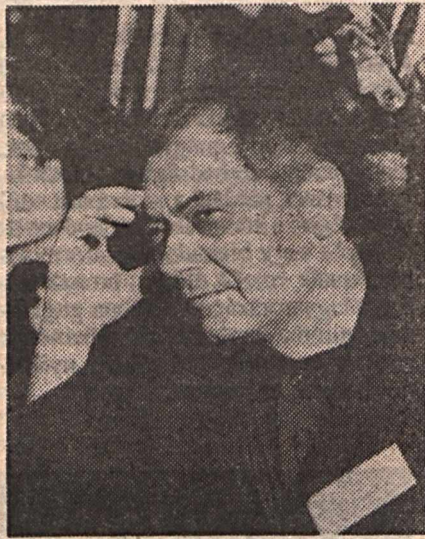
Erről saját példámon keresztül is beszélek. Ugy éreztem, hogy az irodalom az a műfaj, ahol olyan dolgokról is tudunk szólni – ha jelképesen is – amiről a politikában nem lehet. Így mindenféle igazság az irodalomba „húzódott” vissza. Hisz az igazi költészet mindig szembeszegülés az igaztalan étellel... De most már lehet az irodalomon kívül is politizálni. Minél autonómabb lesz a politika, annál autonómabbnak kell lennie az irodalomnak. Mert nagyon sok ember, aki az irodalomban politizált, most politikusként jelentkezik a közéletben. Én most ettől szeretném megóvni a magyar irodalmat, s visszanyerni számára az írókat, költőket. Mert eddig kényszerűségről politizáltunk ilyen módon. Most, hogy mások is nyíltan politizálhatnak, az irodalomnak kicsit vissza kellene húzódnia saját műfaji határai közé.

Ez nem azt jelenti, hogy az író ne politizáljon. Hanem azt, hogy ott politizáljon igazán, hogy ott kezdje el igazán azokat a drámai önvizsgálatokat, melyeket a politikában nem tehet meg, mert ott más lenne a jelentése: pártokat veszítene össze. De, ha egy író ma olyan monológokat tud írni, amelyekben az ő írói személyiségén belül zajlódna ezek a drámák, abban a pillanatban sokkal többet tudna segíteni, mintha a politika küzdőterén politizálna.

Jogos a kérdés, hogy miért nem írok. Sajnos, egy éve nem tudtam igazából leülni az íróasztalomhoz. De hónapok óta azt igyekszem előkészíteni, hogy kihúzódjak a politikából, s hogy megvalósíthassam azt, amit én ilyen körülmények között az író feladatának tartok.

Mostantól másképpen kell az irodalomban politizálnunk, mint eddig, s erre nem olyan könnyű átállni. Mert az eddig használt metaforikus, sejtető nyelv erre az időre már nem alkalmas. Ez tegnapra volt jó. Most új nyelvet kell kitalálnunk, s általa új módszereket kell megvalósítanunk az irodalomban, hogy megnöveljük a műfaj autonómiáját.

A közelmúlt rengeteg dokumentumot „földobott”. Olyanokat, melyekről eddig nem tudtunk. Például 1956-tal, 1947–48-cal, az ötvenes évek elejével kapcsolatban, de a hadifogoly tá-

borokról, a Szovjetunióról is... és így tovább. En úgy gondolom, hogy ez a rengeteg megrázó hír, ami ér bennünket, egy idő múltán el is fásaszt. Az angolok mondják, hogy az az igazi hír, ami továbbra is az marad, tehát ami irodalom. Muszáj, hogy az irodalom túllépjen a dokumentumokon, amelyek megrázóak. Az irodalomnak embereket kell teremtenie. Az erre való akarásunk és képességünk a továbbélésünk biztosítója.

Az írásról magáról hogyan gondolkodom? Az ember naponta nézi a televíziót. Bemutatják neki a világot... folyton választhat. De, ha az embernek írnia kell, meg kell küzdenie minden mondattal. Tehát az írás küzdelem. Olyan folyamat, amelyben választanom kell minden pillanatban. Minden mondat, minden szó között. Ezért több energia sűrűsíthető az írásba, mint azokba a közlésekbe, melyeket én csak kölcsönkapok a világtól. És, ha az írásban bent van az energia, akkor átsugárzik az olvasóra is.

Olykor azt szeretném, ha azok a politikusok, akik naponta élénk állnak, önmagukhoz is kérdéseket tennének föl és kételkednének egy kicsikét magukban... sokkal rokonszenvesebbek lehetnének – például számomra. De ezt ők nem nagyon tehetik meg. Viszont egy írónak ezt kell tennie. Mert ugye, aki nem kételkedik, az nem jut messzire. S most nekünk valóban messzire kell jutnunk, tehát egy csomó dologban kételkedniünk kell.

Mondom: az irodalomnak megint fontos szerepe lenne. Azt kellene mozgósítania, amiből hiány van... Ugye, sokkal kevesebb erkölcs van ebben a világban, mint tudás, meg politika? A mi dolgunk az is, hogy a bennünket ért sok kínlódást átváltoztassuk kultúrává. Mert mindig azok a népek maradtak fent a történelemben, amelyek kultúrát tudtak teremteni. Amelyeknek nem volt kultúrájuk, elvesztek – hiába voltak jó politikusaik. Ezért is érzem kötelességemnek a visszatérést.

Nekem mostanában az az egyik irányító és sugalmazó gondolatom, amit Ady mondott: „Halj meg bár bennem te civódó magyar (Nézzek immár nagyobbakra is.)” S ha ezt Ady az irodalomból tudta sugallni, akkor nekünk erre oda kell figyelniünk.

Nagyon sokan azt mondják, irodalom nélkül is meg lehet élni. Erre Sartre nagyon bölcsen felel: persze, ember nélkül is lehet élet a földön. Hát,

ilyen módon minden lehet... Nem vesszük észre, hogy óriási dolgokról mondunk le, amikor lemondunk az irodalomról, művészetről. A legjobb képességeinkről. Mert az ember ezekben nőtt a legnagyobbra. Zenében, filozófiában, irodalomban, építészetben. Ugy látom, hogy az írók közül is sokan hajlandóak a lemondásra, mert „kevesen olvasnak verset”. Nagy baj, hogy ebbe belenyugszanak. Az íróknak sokkal harciasabbnak kellene lenniük a saját műfajuk védelmében. Mert a költészetet védeni annyit jelent, hogy az emberben lévő legmélyebb tárnákat oltalmazzuk az elszennyeződéstől. Ez ugyanolyan, mint amikor Bős-Nagymarossal kapcsolatban védjük azokat a mélyen lévő tiszta rétegeket, melyeket még nem ért el a szennyeződés. Azt gondolom, hogy a költészetben is meg kell védenünk azokat a mélységeket, melyekhez még nem ért le sem a politika, sem a kultúrátlanosság szennyezése. Védelmet pedig csak a kultúra nyújthat. Persze, ez nem azt jelenti, hogy a művészet nem mehet bele mindenféle kalandba, amely éppenséggel a szennyel, a drámával érintkezik. Menjen bele, de őrizze meg bensőjét teljesen tisztán.

Nacionalizmus... Jó lenne végre e kérdést is tisztába tennünk. Jó lenne, ha mindenki tudná: Magyarország idezőjelbe tett „nacionalizmusa” teljesen védekező ösztön volt, s nem irányult más népek ellen. Arra pedig mindenki nekem nemcsak joga van, hanem szüksége is, hogy olyan értékeket védjen, amelyek az övéi, de egyúttal egyetemes értékűek is. Úgy vélem, ezzel is keveset foglalkoztunk, pedig muszáj lenne. Különösen nekünk. Ugyanis a nagy nemzetek soha nem beszélnek arról, hogy ők milyenek... mindig a kis nemzeteknél jelenik meg ez a pszichológiai probléma. Ahogyan Kundera írja: a nagy nemzetek tudják, hogy úgylis túlélnek mindent... A kis nemzetek léte bizonytalan, így őket foglalkoztatja hamleli kérdésként, hogy kik ők, mit és hogyan akarnak és miért.

Ezen tünődni nekünk életbevágóan fontos dolog. Ugyanis korszakforduló határán élünk. Lassan befejeződik a második világháború utáni korszak. A szocializmus hozta nagy megpróbáltatások után újra kell fogalmaznunk minden európai értéket. Minden árnyalatát. És az árnyalatok révén el is kell előbb különíteni magunkat Európától, mert csak a külön arc megformálása után tudunk betagozódni Európába. A megkülönböztetés elvégzéséhez pedig tudnunk kell, kik vagyunk, s nem szabad hagyunk, hogy asszimiláljanak, elszürkítsenek, megemésztenek minket. Ismétlem: korszakforduló határán élünk, igazi történelmi korszakban... Hogy engem az elmúlt évtizedekben bántottak, üldöztek, amikorr ezekről tünődtem? Hogy elhallgattattak? Az nem baj! Mert ha büntettek, azt jelentette, jó úton járok...

Hogy én kire vagyok kíváncsi? Timkó Ivánra. Mert ebben a harmincehat esztendő férfiban vélem felfedezni a jövő egyik nagy politikusát.

V. Horváth Mária
Fotó: Kapfinger

Villáminterjú Pozsgay Imrével

Pozsgay Imre, államminiszter, az MSZP és a Demokratikus Magyarországi Mozgalom köztársaságielnök-jelöltje. Esetleges sikeréről, jelöltségéről, korteshadjáratáról faggattuk.

– Siker esetén, miképp válhatna pártok fölött álló köztársasági elnök-ké?

– Ebből a szempontból ígéret eddigi politikai pályám is, bár jómagam pártalkotóként gondolkodóként és világnézeti alapon cselekedtem egész életemben, ám azt sikerül elémem, hogy pártszempontok fölött döntöttem akkor, mikor az egész ország érdeke úgy kívánta. Ebben semmi fellengzősség nincs, hisz egyszerűen helyzetemnél fogva gyakran rákényszerültem ilyen döntésekre. Ha erre gondolok, akkor egészen biztos vagyok abban, hogy hordozom ezt a lehetőséget a jö-

vőre nézve is, sőt méginkább, mint az eddigi kötött viszonyok között.

– Hogyan érintette a köztársaságielnök-választás elhalasztása?

– Mivel személyes céljaim ebben az ügyben nincsenek, rám nézve mindez közömbös. Természetesen a törvényhozó joga abban dönteni, hogy mikorra írja ki a választásokat. Ami a dolog politikai összefüggéseit illeti, arról az a véleményem, hogy az ország fordulatra, változásra, de ugyanakkor biztonságra vágyik.

– Vállalkozna-e egy amerikai stílusú televíziós vitára a többi elnökjelölttel?

– Nekem még nincsenek elképzeléseim a kampányról. Nekem az országról, a helyzetről vannak elképzeléseim. Bizonyára Magyarországon

nem nagyon megy az amerikai stílus, de egy nyilvános televíziós vitát szívesen vállalnék, amúgy magyar stílusban.

Nem azt tartom fontosnak, mi rosszat tud mondani az ember jelöltársáról, ellenfeléről, hanem azt, hogy miképp tudja pozitív programját hitelesíteni, személyével is elfogadhatóvá tenni.

– Mennyire ismeri ellenfelei programját?

– Partnereim, jelöltársaim programját még nem ismerem, ismerem viszont gondolkodásmódjukat. Természetesen tudom, mire kell készülnöm.

Fejes Imre

Bruzák Noémi főlvétele

Csak választott képviselőket

Olyan hírek járnak, hogy máris módosítás készül a csak nemrég elfogadott választási törvényhez. A változtatás arra szolgál, hogy egyfelől a felekezeteket, másfelől a nemzetiségeket és etnikai csoportokat mint közösségeket intézményes módon országgyűlési képviselőhöz juttassa. Ez a szándék sokak szemében rokonszenves, annál is inkább, mivel a korábbi választási törvény az ún. országos lista útján biztosította a közösségek parlamenti megjelenését. Az új törvény viszont megszüntette ezt.

Előáll a kérdés: hogyan érvényesíthető ez a szándék egykamarás parlamenti rendszerben? Hiszen az egyházak, felekezetek, továbbá a nemzeti kisebbségeket összefogó társadalmi szervezetek, szövetségek nem működnek politikai pártokként, még csak választási pártok gyanánt sem. Ennél fogva nem állítanak képviselőjelöltet sem, akikre a választópolgárok szavazhatnának.

Maradna egy másik lehetőség: ha el akarjuk kerülni (és el akarjuk), hogy bármiféle testület a választópolgárok megkerülésével nevezzen ki képviselőket az említett közösségek országgyűlési reprezentálására, akkor esetleg a választott parlament tagjaira lehetne bízni, hogy ilyen személyiségeket mintegy meghívjanak a maguk soraiba. És úgy hírlik, a készülő törvénymódosítás épp ezt a megoldást alkalmazná.

Nézetem szerint azonban ez sem igen jobb a korábbi (és okkal elvetett) módszerénél, mely az országos lista segítségével tulajdonképpen központilag kinevezett „népképviselővel” gyarapította a parlament létszámát. Ha nem valami parlamenten kívüli és fölüli szerv vagy testület, hanem a parlament maga eszközölné is a kinevezéseket, csak kinevezések lennének azok. Ami nem fér össze a szabad választások alapelveivel, hogy ti. minden jelöltnek a választópolgárok elé kell állnia és csak az ő közvetlen úton kinyilvánított bizalmából lehet belőlük képviselő.

Emellett azért is alkalmatlan a probléma megoldására a híresztelésekben emlegetett módszer, mert lehetetlen eldönteni, hogy például a nemzeti kisebbségek képviselőire melyik társadalmi szervezet emberei hivatottak. A cigányságnak máris több,

egymással vetélkedő szervezete van, de az is megeshet, hogy a pluralizmus kibontakozásával más nemzeti kisebbségek sem érik majd be egyetlen nemzetiségi szövetséggel.

Elvi szempont is ellentmond a szóbanforgó elképzelésnek. A parlamentnek – és kiváltképpen az egykamarás parlamentnek – politikai pártokra kell épülnie. A különböző – bármennyire is fontos – csoportok nem közvetlenül jelentkeznek az igazi parlamentáris rendszerben, hanem politikai koncepciókba tagolódva. Ezeket a koncepciókat pedig a pártok fogalmazzák meg és igyekeznek érvényesíteni.

Mindezek alapján úgy vélem, hogy mind az egyes felekezetek, mind pedig a nemzeti kisebbségek és etnikai csoportok parlamenti (politikai) képviselete csak a pártok útján lehetséges és kívánatos. Vagyis az említett közösségeknek, azok reprezentáns személyiségeinek meg kell keresniük azokat a pártokat, amelyek készek vállalni a személyiségek jelölését képviselőknél. És a pártoknak is fáradozniuk kell, hogy olyan személyiségeket nyerjenek meg maguknak jelöltnek, akiket egy-egy felekezet vagy nemzeti kisebbség a maga képviselőjének ismer el, vagy legalábbis akiknek tekintélyük van az illető közösségekben.

Azt persze nem várhatjuk, hogy ilyen módon az „egy közösség – egyetlen képviselő” elve érvényesüljön. Nyilvánvaló, hogy például a reformátusságnak vagy a hazai németeknek lesznek képviselői ebben a pártban is, abban a pártban is. Mert hiszen a magyar reformátusok vagy az országban élő német ajkúak sem egységesebbek politikailag, mint a társadalom bármelyik más csoportja. Ez így lesz rendjén. A különböző pártállású református (katolikus, zsidó, stb.) vagy német ajkú (cigány, szlovák, stb.) képviselők és az érintett felekezetek, egyházak, illetve nemzetiségi szervezetek közötti alkudozások, egyeztető tárgyalások során lehet majd előkészíteni azokat az országgyűlési döntéseket, amelyek a leginkább megfelelnek a szóban forgó közösségek elképzelésének, érdekeinek.

Gadó György

Cél az autonómia

Népképviseleti és Önkormányzati Iroda Baranyában

Október 13-án és 14-én tartották Pécsen azt az országos államigazgatási konferenciát, amelyen a szakemberek a Belügyminisztérium által kiadott „A helyi és megyei önkormányzati törvény” szabályozási koncepcióját vitatták meg. Mind a minisztériumi előadók, mind pedig az államigazgatásban dolgozó szakemberek felszólalásaikban egyetértőleg foglaltak állást amellett, hogy a jövőben a megye mellett, támogató szerepet töltsön be a helyi tanácsok irányában. Baranya megyében már korábban megfogalmazódott ez a cél. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy idén július 1-ével létrehozták szervezeti formáját Népképviseleti és Önkormányzati Iroda elnevezéssel. Mi indokolta az iroda felállítását, s egyáltalán mit takar, erről kérdeztem vezetőjét, dr. Toller Lászlót.

– Az 1971-es Tanács-törvény jelentős szerepet szánt a megyei igazgatásnak. Irányító, felügyeleti jogkörében megerősítette, újraelosztó funkcióját biztosította. Azóta ugyan többször módosították a központi igazgatás módjait, a helyi tanácsok önállóságának fokozása érdekében, ám a gyakorlat a régi maradt. A megyék valójában a központi vezetés fiókszerveivé váltak, s sokkal inkább közvetítették „felé” a helyenként hibás döntéseket, mint „felé” a helyi érdekeket. Az utóbbi időben azonban egyes településekben megnőtt az önállóság iránti igény. Az emberek maguk szeretnék ügyeiket vinni, ennek érdekében egy olyan középszintű igazgatást igényelnek, amely a helyi önkormányzatokból építkezik és a helyi érdekeket összehangolja.

Bár az idén az ágazati irányítás megváltozott, a megye újraelosztó szerepe a normatív rendszerrel oldódott, a hatósági oldalon azonban partatlanná vált a megyei ágazati tevékenység.

– Mi a biztosíték arra, hogy az iroda valóban változást fog jelenteni a

megyei tanács gyakorlatában és a jövőben nagyobb teret enged a helyi kezdeményezéseknek?

– Az iroda a helyi testületek, önkormányzatok érdekét szolgálja. Hangsúlyozom, nem irányító és nem felügyeleti jelleggel segítjük a helyi apparátusok munkáját. Megfelelő információkkal látjuk el őket, koordináló, jó értelemben vett menedzselő tevékenységet fejtünk ki irányukban. Emellett gondoskodunk arról, hogy a helyi érdekek érvényesüljenek a megyei döntéseknél. Igény szerint segítjük a helyi tisztviselők munkáját is. A megyei tanács felé szintén segítők, információs bázisul szolgálunk, a testületi üléseket megelőzően adminisztratív, előkészítő teendőket látunk el.

A sajtóval, rádióval, tv-vel tartjuk a kapcsolatot, s rajtuk keresztül tájékoztatjuk a lakosságot minden közérdeklődésre számotartó témában. Szakmai, társadalmi vitákat szervezünk.

– A többpártrendszer kibontakozásával mennyiben lesz úgymond „pártos” a megyei igazgatás?

– Az igazgatás lakossági érdekeket fog szolgálni. Nem a szervezetben zajlanak a pártcsatározások, ugyanakkor a testületekben felerősödik a politikai küzdelem. Ebből következik, hogy feladatunk az úgynevezett „politikai semleges” közigazgatás előkészítése.

A szóródó és várhatóan megnövekvő számú helyi önkormányzatok – be kell látnunk – nem képesek saját érdekeiket a központi hatalommal szemben megvédeni. Az amúgy is súlyos felső hatalom agyonnyomhatja a helyi önkormányzatokat. Ezért álláspontom szerint mindenképpen szükség van egy olyan tömörülésre, amely főként az első években képes a helyi érdekeket összegyűjteni és védeni. Nem biztos, hogy megyének kell hívni ezt a képződményt, de a jelenlegi szervezetben ez látszik a legmegfelelőbbnek.

Cseke Hajnalka

SZÍNHÁZ

Temetetlenül

Eörsi István drámája a Várszínház kamaratermében

Ki itt belépsz... emléklapot kapsz arról, hogy leróttad tiszteleted halottaink előtt. Egyik oldalán golyókkal átlótt téglafal és átnyuggatott testű nőalak. A másikon egy szál gyertya ég a holtakért.

Ki itt belépsz... ország-börtönt látsz magad előtt. Falának halálraítéltek teste feszül, félhomályba burkolódzó macskaköves útján bűn rakódik bűnre, s gyorsan csukódó fémkapuja elrejtje a csalhatatlanul ítélkezőt.

Ki itt belépsz... ismerősöket látsz viszont. Antigonét, Haimont, Iszménét, Kreónt és Szophoklész drámájának többi évezredes alakját. Eörsi István nem csorbította az eredeti történetet, nem nyúlt a textushoz oly merészen, mint a korábban Antigoné-adaptációt készítő Racine vagy Brecht. De nem is csak egyszerű fordítását adta a műnek. Drámája a *Tragedia magyar nyelven Szophoklész Antigonéjából* címet viseli. S mondandóját a magyar nyelvre helyezi. Magyar bűnökről, magyar erkölcsökről, magyar áldozatokról szól – magyarul.

Ugy helyezi a thébai királylány történetét a harminc-nyolcvan év előtti múltba, hogy közben őrizi Szophoklész örök igazságait. Apáink, nagyapáink vétkéről beszél. Kreón alakjában az a

fajta hatalom szólal meg, mely önmagát nem kérdőjelezi meg, piederstálra emeli döntéseit, s eközben temetetlenül hagyja bűneit. S vele szemben áll egy új nemzedék. Antigoné a forradalmárok fanatizmusával, igazságérületével száll szembe esztelen, emberi érzéseket semmibe vevő, rendíthetetlen elképzeléseivel. Haimonból – Antigonéval ellentétben – nem a mindent tagadás vádjai szólalnak meg. Ismeri és elismeri az ősök érdemét, csak éppen despotizmusukkal, önös igazságaikkal nem tud egyetérteni. A lázadás harmadik útját járja Iszméné. Nem hite, nem nézetei, hanem etikája állítja Antigoné mellé.

Eörsi fontos szerepet szán a kórusnak is. A becsapott, szólamokkal megszédített tömeg éppoly manipuláltan emeli népvesszőkre Kreónt, s tapsolja meg ütemesen szavait, mint ahogy elene fordul és a fejét követeli. Ugyanazok az emberek ugyanazokért a tetteikért törnek pálcát az uralkodó fölött, melyeket egy szilárdnak tűnő politikai helyzetben még dicsőítettek.

Csiszár Imre rendezése ennek a lódenkabátos korszaknak – a korra adekvát kék ünneplők és posztfelföltők Szakács György munkái – kérdéseit, tévelygéseit, tisztára nem mosha-

tó vétket viszik színpadra – mementóként. A Várszínház kamaratermét hosszabban átszelő, gyakran sötétbe burkolódzó kódíszletben – Vayer Tamás asszociációk sorát elindító színpadképében – csak néhány lépést kell tenni, az érintettek mégis gyakran elhibázzák a mozdulatokat. Csiszár ezeknek a népsorsrontó emberi gyengeségeknek kristálytisza, szépen kidolgozott színpadi kifejezési formákat talál.

A leglátványosabban a kórus szólal meg. A színpad négy sarkában ülve, a karvezető irányításával a szemünkbe mondják éppen aktuális igazságait. Ennek a meggyőzésnek attól lesz még nagyobb ereje, hogy elcsúsztatottan hangzanak szavaik, visszhangként vésszönek belénk jelmondataik. Üdvözült arccal, egy tömbbé egyesülve úgy skandálják a híres Ember-himnusz, mint akik saját hitüket zengik világgá a munkásosztály ünnepén. De ahogy meginog Kreón hatalma, úgy válnak szét ismét, s ugyanazzal a „technikával” gyözködnek az eddig hirdettek ellenkezőjéről. De ki hisz már nekik?

S ki hisz annak a Kreónnak, akinek ércszobor alakja agyonnyomja a jogot? Bessenyei Ferenc nem dörgő hangú, szokvány zsarnokot formál meg. Kétkedve, tépelődve, a „közjót szolgálva”, de mégiscsak meghozza rossz döntéseit. Meggyőződéssel előadott programbeszédeinek egy darabig még hinni is lehet. A színész – legjobb alakításaira emlékeztetően – játssza el e politika veszélyességét. Haimon és Eurydiké véres köpenyét kezében tartva hiába vezekel, hiába

szánja-bánja bűneit, vezetése nyomán az ország visszafordíthatatlanul az erkölcsi-politikai csőd felé haladt.

Ráckevei Anna Antigonéja ezzel a szoborarcával szemben csupa indulat. Nemcsak testvére eltemetetlen holttestét látja, hanem Kreón monolitikus hatalmának lényegét is. Fanatikusan próbál tenni ellene. Tehetetlensége őrlt szenvedélyeket hoz elő belőle, szinte kihívja maga ellen a sorsot, szinte kiköveteli a büntetést. Viselkedése egyszerre érthetetlen és mártír-büszkeségről árulkodó. Ha életével nem, hát halálával szól Kreón ellen.

Hozzájuk hasonlóan kidolgozott a többi alak is. Csiszár rendezésében nincsenek fő- és mellékszereplők, egyforma intenzitással szolgálják az előadás sikerét. Tóth Éva finomságról, testvéri szeretetről és féltésről árulkodó Iszménéje éppúgy, mint Nemcsák Károly higgadt érvekkel hadakozó Haimonja vagy Ivánka Csaba vészjósló, váltásra ösztökélő Theresiása. Egy villanás csupán Lukács Margit Eurydikéjének méltósággal viselt fájdalma, vagy Gáspár Tibor Örjének féltelme, mégis pontosan és erősen vannak jelen.

Az előadás záróképe Antigonén és Kreónon is túlmutat. A megtört uralkodó elé tiszta tekintetű, kezében gyertyát tartó kisgyerek lép. Mögüle Antigoné szava szól. Meg lehet szépiíteni a múltat, lehet hazugság meséssel tömni a gyerekek fejét, de ha felnőnek, s maguk tapasztalják, látják a bűnököt, hiába hazudnak többé nekik, nem hiszik el.

Csizner Ildikó

LAPOZGATÓ

Boldog békeidők?

Ezerkilencszáztíz tavaszát, boldog békeidővel látjuk a megszépítő, több-évtizedes távlatból. Ám nézzük, hogyan élték meg azt a tavaszt a kortársak. Forrásunk ezúttal a Magyarország című napilap, mely a '48-as függetlenségi párt orgánuma volt.

Már 1909 óta gyakorlatilag kormányválság bénította az országot, mely a nyáreleji országgyűlési választásokra készül. Áprilisban két szomorú szenzáció: meghalt Edward angol király, majd váratlanul Mikszáth Kálmán, aki napokkal korábban még vidéken korteskedett képviselőjelöltként. Az év elején a világhír felé indul a Várszínházból Molnár Ferenc „Lilioma”.

De térjünk vissza a politikához. „A kormány készülődései” címmel jelenik meg éles bírálat a lap március 12-i számában: „... (a kormány tagjai) arra is számíthatnak, hogy a nemzet elernyedés, tespedt csüggedés és kishitűség vett erőt, és így még a legelvitáhatatlanabb jogait s legvitálatlanabb érdekeit is kész feláldozni. A kormány e hamis hírekkel is hangulatot kíván ébreszteni vállalkozása mellett, mely a nemzeti előrehaladás intézményes biztosítását hosszú évtizedekre megbénítani törekszik.”

Tizenötödikén a „márciusi eszmék újraéledése a nemzeti újjászületés bizonyosságát hirdeti” – írja vezércikkében a lap. „Ez a nemzet most el van

szánva arra, hogy újabb nagy lépéssel haladjon előre, és ezzel biztosítsa maga számára örök időkre a jövőndőt”.

Viharos, szenvedélyes viták jellemezték akkoriban (is) a parlamentet. Legfőbb ellentétek az önálló bank kérdése és a választási rendszer (!) körül dúltak. Tudósítás a márc. 21-i ülésről: „A szélsőbal tagjai közül többen törvénykönyvet és papírcsomagot dobáltak a miniszterelnök felé, sőt, a horvát miniszter tintataratóját is valaki Khuen-Héderváry felé dobta. Egyik törvénykönyv a gróf homlokát felhasította s arcán is több zúzott sebet kapott. Nagy tumultus keletkezett az ülésterem közepén, a képviselők izgatottan tárgyalták a történeteket. A T. Ház csak jó fél óra múlva folytathatta az ülést, miután a miniszterelnök sebeit az orvosi szobában bekötötték.”

Persze, baleset nemcsak politikusokat érhet. Március elején bekövetkezik „az első összeütközés a levegőben”. „A párizsi repülőterén összeütközött és lezuhant két gép. A pilóták szerencsére sértetlenül hazamehettek, mivel csak 3-4 méternyire voltak a földtől az ütközés során.”

Az erőszak még a foci világában sem a mai idők találmánya. A századelső sportriportereinek is éppen elég témát adott a pályákon s a lelátókon. A különbség, hogy labdarúgásunkat akkor még előkelőbb helyen jegyezték Európában. Az április 3-i bajnoki for-

duló mérkőzései közül az FTC-Nemzeti SC. volt a rangadó. Íme, a tudósító véleménye: „Ez az I. osztályúnak jelzett mérkőzés – legnagyobb részben a tehetetlen bíráskodás folytán – teljesen eldurvult, annyira, hogy a folytonos nyilvános és titkos boxolások mély megbotránkozást keltettek a közönség körében. A II. féldő közepéig eldöntetlennek ígérkezett a match, ekkor két goalt enged a kapujába az N. S. C. kitűnően védő, de többször megtámadott kapusa.”

Ezekben a napokban (ápr. 15-én) egy békésebb esemény keltett Londonban figyelmet: „megnyílt a baba kiállítás. Az egytől – öt éves fekete, barna, sárga és fehér bőrű gyermekek kiállításával azt célozzák, hogy így az egész világ gyermekeinek a neveléséről és gondoskodásának a módjáról fogalmat szerezzen a kiállítást szemlélő.” A cikkíró hozzáfűzi: „a kiállítás egyforma elbánásban, étkezésben részesülnek a kicsinyek, köztük a legelőkelőbb angol családok néhány csemetéje.” Boldog békeidők? A várakozás, a bizonytalanság kezdeti hónapjai inkább. A Magyarország január elseji számában felmerül egy baljós cím; melynek szerzője nem is gondolhatta, hogy jóslata hosszú évtizedekre meghatározta, meghatározza sorsunkat, történelmünket: „Magyarország és a világháború.”

Szücs László

Magyar Barna:

Nagyszalontai krónika

ha Sándor bácsiban még nem vágódott hanyatt a nemzeti öntudat akkor egyesek aktatáskából szólnak

lába elé havat

újabb és újabb ellenőrök jönnek mert Arany János szép-nagyanyja

nehezen tanul dákul

mint apály idején a Kölesér összehúzódik a derű a fák is fáznak az álmok is egyedül

Feljegyzések '89-ben

idegszálaimmal felkötözve füstölődik bennem az élet így biztos tartós lesz ez a depresszió

érthetetlen érthetetlen kiabálom hisz rükvercbe ment a társadalom pedig egyesben volt az M.S.Z.M.P

tél van forró vízben áztatom a csodát ha kiolvadt Kossuth Lajos kalapácsával kikalapáljuk a meggörcsült Republikát

Lipcsey György kiállítása Rév-Komáromban

Az utóbbi években alkalmam volt megtekinteni az 1886-ban alapított múzeum történetét szemléltető *Száz éves a komáromi múzeum* című kiállítást, *Kopócs Tibor* szlovákiai magyar festőművész tárlatát és egy Budapest-ről érkezett fotóművészeti kollekciót. A napokban, november 10-én, pénteken délután két kiállítás is nyílt a földszinti termekben. *Lipcsey György* szobrászművész alkotásait *Szuchy M.*

deft nyolc-kilenc éves korától faragni, hiába volt ez az elszánás benne nem csak mély, de eredményes is; a *Képzőművészeti Főiskolára hatszori nekirugaszkodás ellenére sem vették fel.*

Lipcsey Györgyöt ez csak akadályozta, azonban az alkotásban meggátolni nem tudta. Nem bizonyítani akart, s nem megélni a szobrászattól. Számára a fafaragás – hosszú ideig csak fával dolgozott – „a kifejezés elkerülhetetlen szépséges kényszere inkább, a létezés teljességének egyetlen megkísértési módszere” – miként azt a pályája alakulását régóta figyelemmel kísérő *Keszeli Ferenc* megállapította.

Lipcsey György ma is szülővárosában él feleségével és két kislányával, kenyerét a Dunaszerdahelyi Művészeti Népiskola tanáraként keresi. (Most, korábban ugyanis a helyi kultúrotthon plakátfestője volt.) Egyébként szülei hegyétei házában, az ott kialakított műtermében dolgozik. Évek óta szerepel a nyilvánosság előtt mind egyéni, mind csoportos kiállításokon Komáromban, Nyitrán, Nagyszombatban, Dunaszerdahelyen, Pozsonyban és Pöstyén galériáiban.

E mostani tárlatára invitáló meghívó *Emberi sorsok több tételben* cím alatt hirdeti kiállított műveit. Összesen harminckét alkotás: tizenhat diófa, két platánfa, nyolc pedig – közelebről meg nem jelölt – fafaragás. A többi hat márvány, az utóbbi évekből.

Alakjai statikusak, mozgásszegények. A dinamizmus hiánya súlyos tömegükkel, robusztus megjelenésükkel magyarázható. Felületei elnagyoltak, a részletekben nem elmerülők. S minden tömörség, súlyosság ellenére elomlik rajtuk valami légies, finom, puha báj.

Nem kell sokáig keresgélni az emlékezet bugyraiban, hogy előtűnjek *Ivan Mestrovics* Splitben álló múzeumának és kertjének szobrai. S még to-

vább mélézva a Lipcsey-szobrok előtt a télies Duna parti város kiállítótermében, bizony *Szervátiusz Jenő* bácsi egykori kolozsvári otthonának szépséges szobrai is feltűnedeznek emlékezetemben. E lezárt életművek bámulatos formavilágát hasonlítani egy harmincas éveinek közepén járó őstehetség műveire?

Nem, semmiképpen sem bizarr gondolat ez! *Merengő* című 1984-ben diófából készített szobra sarkain ülő, bal kezét jobb térdén nyugtató fejkenődös asszonyt ábrázol, aki révetegen tekint a messzeségbe.

Hopp című alkotása (diófa, 1980) görnyedt hátú férfialak, kezében ugrókötetet tart.

Szobrai tehát nem rébuszok, nem a modernkedő, megfejthetetlen és mondanivaló nélküli sivárság szüleményei. A reális megformálás pedig a két nagy Mesterhez jól rokonítja.

Ha a magyar utas a szomszédos Csehszlovákiába téved, a határnál ríki-tóan lilás papírt kap a testvéri ország vámosaitól, véget nem érő felsorolással, hogy mi mindent *nem szabad* kihozni az országból.

Egy rövidebb lista azt meséli el, hogy mit szabad *engedéllyel* kihozni. Lipcsey György szobrainak *láványa* egyikültős listán sem szerepelt...

Dr. Polgárdy Géza

Emil megnyitóját követően csodálhatuk meg, míg egy másik teremben a *László Gyula* tanítvány *Dr. Trugly Sándor*, a múzeum régésze által rendezett *Avar leletek Komáromban* című kiállítást nézhetjük végig. (Utóbbi Trugly saját, a rév-komáromi hajógyári temetőben végzett feltárásainak anyagát mutatja be.)

Lipcsey György – akit neveztek őstehetségnek, csodagyereknek, de népi fafaragónak is – 1955. január 5-én született Dunaszerdahelyen. Hiába kez-

A Duna mindkét partján, a magyar és a szlovák oldalon is van egy-egy Komárom. A jobb oldalt, a nálunk található a másik oldalon „Dél-Komárom”-nak mondják.

A túloldalt mi – mert hogy a hivatalos Komárno névre nehezen mozdul a nyelvünk – egyszerűen „Rév-Komárom”-nak nevezzük. Nos, magunk mögött hagyva a két várost összekötő hidat, majd a város – Jókai mellett – legnevesebb szülőltének, *Lehár Ferencnek* szobrát is, pár száz méterrel az országhatártól máris Rév-Komárom „Váci utcájá”-ba értünk.

Itt, a munkásmozgalmi mártírról, *Steiner Gáborról* elnevezett utcában üzlet üzlet mellett, s egy impozáns épület, az egykori *Jókai Egyesület* székhelye, a hajdani *Kultúrpalota*. A Hüül Dezső országos építési felügyelő által historizáló stílusban tervezett épület 1913. november 29-én avatták fel.

A második világháború után, 1949-ben, a Nagy Mihály helyi építész kivitelezte épület – és gyűjteménye – új elnevezést kapott. Neve ekkortól a ma is használatos *Duna Menti Múzeum*.

Udvarán *Jókai Mór* ülő szobra – *Berecz Gyula* alkotása (1937) fogadja a látogatókat. A *Kajtár József* múzeumigazgató által irányított intézményemeleti állandó kiállításai mellett gyakorta rendez időszakos tárlatokat is.

Magyar Barna:

Legenda

Vajda Jánost
tegnap igazoltatták
amint versembe akart
csempészni
két kiló magányt

Ludwig van Beethoven egész
nap

körömkéfével súrolta
a hangjegyeket
hogy estére

Juci néni is tisztán hallja
a Kilencedik szimfóniát

Erdélyben meg egy festő
nyilvános vécéket rajzol
hol mindenféle diktatúrára
nagyokat fingik a szabadság

V. Horváth Mária:
Vadászsákmány nemcsak
vadászoknak
(Babits Kiadó, Szekszárd, 1989.)

A könyv, amely a Babits Kiadó legfrissebb kötete, még úban van a boltok felé. Aki azonban szorgalmas újságolvasó, már találkozhatott vele.

A DÁTUM-ban jelent meg folytatásokban V. Horváth Mária sorozata a fejlett szocializmus korának álarisztokratikus passziójáról, a vadászatról. A szerző azonban nem csupán erről beszél, hanem az ostoba urizálás holdudvaráról is. Mit kell tenni, ha az oktondi vad nem jön önként, dalolva a duplacsővű elé? Oda kell terelni. S ha ennél kényelmesebben gondolja a hordófejű vendég a kilövést? Akkor sok-sok agancsost kell körbekeríteni, és abból már válogatni is lehet. Ha kicsi a vadászterület? „Rendezni” kell. Ha főnnekad a drótpalánkon a vad? Úgy kell neki, sétált volna lesközelben! Mert a hullott vad fejéke nem

Bekerített világ

vadászterembe való. Kivétel, ha a büszke szittya Nimród a megbüdösödött tetem fejét levágván, kifőzvé Világkiállításra mutogatja az elejtésre nem került kerítésáldozat ágbogait.

A kitűnő, dokumentumokra, visszaemlékezésekre, tárgyi bizonyítékokra hivatkozó, esszé-igénnyel megírt könyv igazi főszereplői nem a vadak, hanem egyik oldalról a vadászat mezsgyéjéről elzavart szakértők, akik bátran föltárták az agrárnemű tűnő intézkedéseket, akiket az ötcillagos hatalom lebaromolt, meghurcolt, megalázott és elbocsátott, másik oldalról a nagymellényes elvtársurak, a „tökrugdosók”. A kör így teljes. Így láthatjuk tisztán a párttitkáros erdők társadalmi keresztmetszetét, a három rendet: vadak, vadászok és állatok.

Hogy néhány embernek „kitekerték a nyakát”? Mit érdekelte ez pébétag-elvtársat! Ő más falka szószólója volt, mondván: „Igazság csak a tündérmesékben van...”

Hogy ki a vadász? Azt gondolkodnánk, aki lő. Nos, ez nem egészen igaz. Van, akinek a kezében eldördül a puska, de tarol, és eutól marad csupán Aczél György. VADÁSZ nem lesz soha. A róla szóló fabulát hitelesítő vadásznapló még mindig „államtitok”. Vagy egy széthulló párt bomló agyvelődarabja?

A könyvből kiderül: volt, (s mert a tőrannoszaurusz még nem pusztult ki, csupán ember-áruhát öitöt), van mit féltetni az elvtársi rendnek. A he-lóták pedig út mellé taszítva várnak. Várnak, de hála Istennek, van, aki meg is szólal közülük. A könyv így lesz kiállítás a vad, a vadász, a természet és – mert ez a vadászknönyv nemcsak vadászatokról szól – hazánk érdekében.

Gacsályi József

LILLIPUT

● gyermekvilág

Kiránduló

Kedves gyerekek, mai Liliput-összeállításunkban kissé eltávolodunk a hazai tájaktól. Kirándulunk. Más tájakon más emberek, más gyerekek ugyanúgy mesélnek, ugyanúgy rajzolnak, mint ahogyan ezt mi tesszük. Jó lenne megismernünk egymást. Sosem lehet elég korán kezdeni! Az ilyen újságoldalon tett szellemi, képzeletbeli kirándulás mindannyiunk számára adott...

Fogadjátok hát szeretettel meghívásunkat a lapp népmesék világába. S hogy tovább kalandozzunk, a lapp mese mellé a kanadai Shawnee Shenandoah (nyolc éves) rajzát illesztettük. Szabó Réka rajzáról pedig Lengyelország felé pillantunk. Szóval: kalandozzunk, kalandozzunk! De ne feledjétek: találkozzunk minden szombaton itt, a Liliput-oldalon! Várjuk írásaitokat, rajzaikat. (A szerkesztő.)

MESKETE

A MEDVE HÁZASSÁGA

(Lapp népmese)

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy ember meg egy asszony. Volt nekik négy lányuk meg egy fiúk. Nem messze tőlük volt egy kút, ennek a kútnak volt öt vödre, az öt vödör közül az egyik aranyból volt.

Elment egyszer a legkisebb leány vízért. Az aranyvödörrel mérített vizet a kútból. Este eljött hozzájuk a medve, és azt kérdezte:

– Ki mérített vizet az én aranyvödörrel? Az idősebb nővérek nem tudták, hogy ki mérített vizet az aranyvödörrel, a legkisebb leány pedig nem merte megmondani. A medve fogta a legidősebb leányt, és hazavitte a sátrába. Ahogy mentek hazafelé, azt mondja a medve:

– Te leszel a feleségem, ezentúl te főzöl nekem vacsorát!

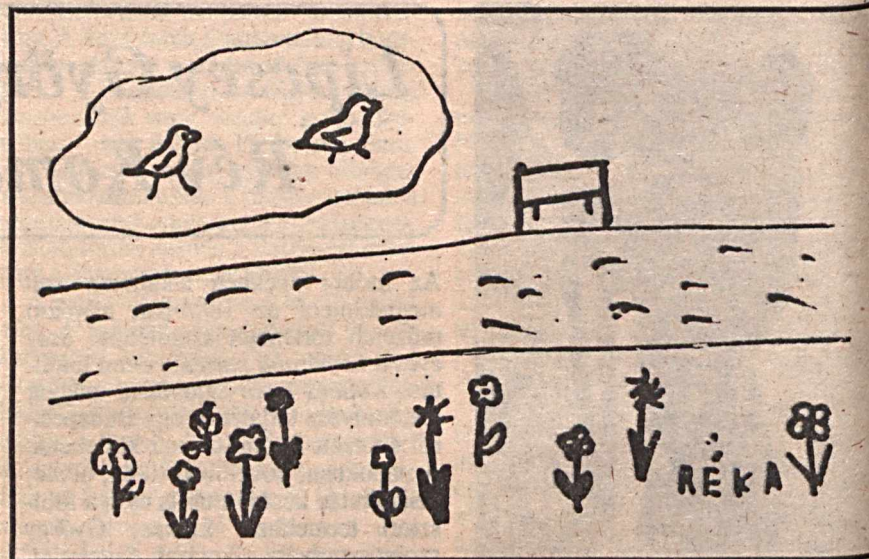
De nem így lett. A legidősebb nővér nem főzött a medvének vacsorát. Erre a medve úgy fejbe vágta, hogy menten elvesztette az eszméletét. Azután fogta, és bevitte a kamrába.

Másodszor is elment a medve a leány szüleinek sátrába, és azt mondta:

– A nővéretek vendégségbe hív benneteket.

Erre elment a medvével a másik leány. Ennek is megparancsolta a medve, hogy főzzön neki. De a másik leánynak sem volt semmi kedve ahhoz, hogy a medvének vacsorát főzzön. A medve ezt a leányt is leütötte. Azután, úgy mint az előbb, bevitte a kamrába. Harmadszor is meglátogatta a medve a leányok szülei-

nek sátrát. Most a harmadik leány ment el vele. Vele is ugyanazt tette a medve, amit az első két leánnyal. Azután elment hozzájuk még egyszer, és elvitte magával a legkisebb leányt. A legkisebb leány okos volt. Főzött a medvének, és odakészítette az ételt az asztalra.

Amint Szabó Réka rajzára pillantottam, nagyot nyilallt bennem az értelem: rá-találtam egy réges-régi rejtély nyitójára. Hajdanában, kisgyerekként ugyanis sokat töprengtem e dalocska talányos sorain: „Kiskacsa fürdik fekete tóban, (Anyjához készül Lengyelországba...” Nem tudtam elképzelni, hol talál a kiskacsa a mi vidékünkön (vagy akár „messze földön”) olyan (fekete) tavat, melyben Lengyelországig úszhat. Ez a terv ellentmondott földrajzi ismereteimnek. No, de most e rajz láttán elismerem, hogy az én földhöz és földi tóhoz ragadt gondolkodásomban volt a hiba. Mert nézzük csak: mi is a felhő? A víznek egy formája! A kiskacsák tehát fekete felhőben – égi tóban! – lubickolva valóban eljuthatnak Lengyelországba, ha jó a széljárás... Igaza van Rékának. Egészen lázba jöttem rajzos felfedezése láttán. Melyhez hasonló jókat kívánok nektek; és töletek – borítékban – nekem. Cím: Dátum-iroda, 1025 Budapest, Harcsa u. 2. (Szávai Géza)

Marin Sorescu*

Egyszer repülni akartam

Egy éjjel láttam egy árnyat,
Kezembe nyomott egy szárnyat,
S rámszólt: „vágd a hónod alá,
Röpködj vele föl és alá.”

„Ép észnél vagy, hogy gondold,
Egy szárnyal az könnyű dolog?!
Mozz még egyet, mert ki szárnyal
Két féllábbal s egy fél szárnyal?”

Hozza – szólt –, épp csak ereszsem...
... S azóta várom az ereszen.

Sz. G. fordítása

*Marin Sorescu: a legismertebb jelenkori román költő.

Majd jól bekente a sátor sarkait enyvvel, ő pedig felmászott a tetőre. Hazajött a medve. Hívta, hívta a feleségét, együtt akart vele vacsorázni. De hiába kiabált, az asszony nem jött le a tetőről. Erre a medve azt mondta mérgesen: – Na várj csak, majd segíték, ha nem tudsz magadtól lejönni!

Odament a sátor sarkához, megragadta az egyik mancsával, a mancsa beleragadt az enyvbe. Erre így szólt: – Van nekem még egy mancsom! A másik mancsával is belekapaszkodott a sátor sarkába, a másik mancsa is odaragadt. Azután ezt mondta:

– Van nekem még egy hátsó mancsom, és fejem is van. Így azután mind a négy mancsával és a fejével együtt mindenestül odaragadt a sátor enyves sarkához.

A leány lemászott a tetőről. Megtalálta a nővéreit a kamrában, meglo-csolta őket az élet vizével. A nővérek feléledtek. A legkisebb leány felgyújtotta a medve sátrát, a sátorral együtt elégett a medve is.

Azután hazamentek a leányok az öregek sátrába, vígan élnek még ma is, és minket is várnak vendégségbe.

(fordította: Szabó László)

SZOMBAT

KOSSUTH RÁDIÓ 8.30: Családi tükör. 9.05: Ismét – a javából! 11.24: Betyárdalok feldolgozásban. 12.30: Abu Dhabi. Magyar vállalkozók az Egyesült Arab Emírátsokban. 13.00: Klasszikusok délidőben. 13.49: Énekeljünk együtt! A középhullámon. 14.10: Ipargazdák. 14.20: Mindennapi irodalmunk. 14.50: A Purcell énekegyüttes Wilbye-madrigalokat énekel. Az URH-sávon: 14.00–15.00: Körkapcsolás bajnoki labdarúgó-mérkőzésekről. 15.00: A világlíra gyöngyszemei Tibullus versei. 15.10: Új Zenei Újság. A középhullámon: 16.00: 168 óra. Az URH-sávon: 16.00: Közvetítés a Vasas-FTC és a Rába ETO-Videoton bajnoki labdarúgó-mérkőzésekről. 17.30: „Betyárgyerek büdösök az erdőben”. 18.15: Szemle. 19.10: Rólunk van szó! 19.15: Közvetítés a Veszprémi Petőfi Színházról. 21.38: Filmzene. 21.45: Hajszálgyökök. 22.19: Sport híradó. 22.29: Európa hangversenytermeiből.

PETŐFI RÁDIÓ 8.08: Színes népi muzsika. 8.40: Öt kontinens hét napja. 9.05: A fiatalok megnősül. 10.00–12.00: Oxigén. 12.10: Jó ebédhez szól a nóta. 13.05: Daráló. 13.35: Hangok és visszhangok. 14.00–16.55: Magunkat ajánljuk. 17.05: Webber est a Madách Színházról. 18.30: Slágerlista. 19.05: Lemezek a tegnapi slágereiből. 19.52: A Rádió Dalszínháza. 22.05: Verslemez 3. Bemutatták Koncz Zsuzsa új lemezét. 23.15–0.14: Éjszakai kóktél.

BARTÓK RÁDIÓ 8.19: Új lemezeinkből. 8.55: Zenei műsorszámok. 10.00: Hangfelvételek felsőfokon. 11.14: Rossini operáiból. 12.05: Csajkovszkij: Diótörő – szvit. 12.30: Follow me! Angol társalgás középhullámon. 12.45: Komol mit! Alapfokú német társalgás. 13.00: Kíváncsi műsor szombaton. 14.00: Opera-művészek. 14.40: Erdélyi János és a magyar népzene. 15.05: Lemezbörze helyett. 16.05: Új kompakt lemezeinkből. 16.52: Haydn: Esz-dúr szimfonia No.103. 17.24: Bemutató. 18.24: Húsz ária – harminchat énekes. 19.05: Mindennapi irodalmunk. 19.35: Kapcsoljuk a Zeneakadémia nagyszíni. Közben: Kb. 20.20: Csillagok között élek. Kb. 21.40: Szimfonikus táncok. 22.00: Kiri Te Kanawa Mozart operáit énekel. 22.20: Dolorado. 23.21: Kódexek zenéje.

SZABAD EURÓPA RÁDIÓ 7.00: Kezdődik a nap: hírek, hírmagyarázatok, műsorismertetés, napi kalendárium, zene. 8.00: Hírek. 8.10: A munka világa. 8.35: A hallgatók fóruma. 8.55: Napi kalendárium. 9.00: Hírek. 9.10: Zenei üzenetek. 10.00: Hírek. 10.10: Világ gazdasági magazin. 10.40: Tiszta forrás. 11.00: Hírek. 11.10: Förgőszínpad. 11.45: Nemzetközi sajtószemle. 12.00: Déli harangszó – hírek. 12.10: Zenei üzenetek. 13.00: A Mai nap és műsorismertetés. 13.20: A hallgatók fóruma. 13.40: Magyar politikai magazin. 14.00: Hírek. 14.10: Világ gazdasági magazin. 14.40: Tiszta forrás. 15.00: Hírek, műsorismertetés, délutáni randevű. 16.00: Hírek. 16.10: A hallgatók fóruma. 16.30: Gondolatforgó. 17.00: Hírek, műsorismertetés. 17.10: Csillagok és sávok. 17.45: Nemzetközi hetilapszemle. 18.00: Hírek. 18.10: Magyar és világhíradó. 18.40: Magyar politikai magazin. 19.00: Hírek. 19.10: Hazai napló. 19.40: Egy hét Kelet-Európában. 19.50: Hétvégi levél. 20.00: Hírek. 20.10: Magyar és világhíradó. 20.40: Irodalmi program. 21.00: Hírek, műsorismertetés. 21.10: Csillagok és sávok. 21.45: Nemzetközi hetilapszemle. 22.00: Hírek. 22.10: Sport. 22.20: Nyugati levél. 22.30: Nyitott szemmel. 22.40: Nyugati folyóiratszám. 23.00: Hírek. 23.10: Hazai napló. 23.40: Egy hét Kelet-Európában. 23.50: Hétvégi levél. 24.00: Hírek. 0.02: Nemzetközi hetilapszemle. 0.17: Csillagok és sávok. 0.52: Műsorzárás.

TV1 7.35: Tévéoma gyerekeknek. 7.40: Az élővilág egysége. 7.55: Kapkodd a lábad! 9.25: Képjóság. 9.30: A korona ékköve. Angol tévéfilmsorozat. 10.25: Unser Bildschirm. 10.55: Magyarország–Jugoszlávia kézilabda-mérkőzés. 12.15: Képjóság. 14.15: Kalandos túra. Dán ifjúsági film. 15.25: Képjóság. 15.30: Nótaszó. 15.50: Betűreklám. 15.55: Van benne valami. 16.40: Reklám. 16.45: Jogi esetek. 17.30: Tudósítás a Magyar Néppárt nagyválasztmányának üléséről. 18.30: Szomszédok. 19.05: Reklám. 19.10: Esti mese. 19.20: Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: Vers mindenkinél. 20.10: Két férfi egy est. NSZK bűnügyi tévéfilmsorozat. 21.10: Reklám. 21.15: Erzsébet-díj. Gálaest. 23.15: Híradó 3.

TV2 14.00: Képjóság. 14.15: TV2. Benne: Nyelvtan. Riportok–Időjárás–Zene. MOVI Krónika. 15.00: Birminghami Betlehem. Amerikai dokumentumfilm. 15.59: TV2. Benne: 16.30: Kölyökidő. 16.55: TV2. Benne: „Katalin, Mrs. Schöpflin”. Reklám–Riportok–Időjárás–Zene. Zene a szemnek. 18.00: Telesport. 18.25: Gyerekeknek! 18.48: TV2. 19.00: Dempsey és Makepeace. Angol bűnügyi film. 19.47: TV2. Benne: 20.00: Rockstudió. 20.40: TV2. 21.00: Híradó 2. 21.20: TV2. 21.30: Magányos nők. Francia film. Kb. 23.10: TV2. Napzárt.

RTL PLUS 8.00: Konfetti. 8.05: Archie. Rajzfilmsorozat. 8.30: Diplodos. Rajzfilmsorozat. 8.55: Dinoszaurusok völgye. Rajzfilmsorozat. 9.20: A Jetsonok. Rajzfilmsorozat. 9.45: Klack. 10.15: Barkácsolónak. 10.30: Telebutik. 11.00: Explosiv. 11.40: Bornemann varrodóbo-

RTV

za. 11.50: Rajzfilm. 12.05: Állatexpressz. 12.30: Komolyzene délidőben. 13.00: A mai nap műsora. 13.05: Telebutik. 13.30: Ragazzi. 14.15: Tenisz. 15.50: Rendőrségi jelentés. Krimisorozat. 16.15: Egyszerűen állati. 16.45: Ököszem. 17.15: Táncshow. 17.45: A kalapács. Krimisorozat. 18.15: Tenisz. 22.00: Dall-As. 23.00: A német szexpárt. NSZK-filmvígjáték. 0.30: Szerenád két kémért. NSZK-francia kémfilm. 2.00: Aerobic. 2.05: Műsorzárás.

SUPER CHANNEL 7.00: Super B. O. O. S. Vidám gyermekműsor. 11.00: Europalia. Beszámoló a belgiumi művészeti fesztiválról. 11.05: Egyveleg. Könnyűzenei koncertek, klipek, filmek, interjúk. 14.30: Beszámoló az Europalia-ról. 15.30: A nagy völgy. Westemaladregény. 16.30: Dick Powel színháza. 17.30: 100-as európai slágerlista. 18.25: Időjárás-jelentés. 18.30: Ultra sport. 20.30: Biliárd. 21.25: Időjárás-jelentés. 21.30: Fekete-fehér klasszikus filmek. Ma: Tokyo Joe. 23.30: Szörny a zöld pokolból. Film. 0.20: Egyveleg. 2.00: Műsorzárás.

TV5 12.00: Sirocco. Kalandos magazin. 13.00: Hírek. 13.15: TV5-klub. 13.30: Sport és szabadidő. 14.30: Lángoló föld. Dokumentumfilm. 15.30: Cajun-muzsika. 16.00: Hírek. 16.10: Pillantás a kulisszák mögé. Színházi műsor. 17.00: Éjszakai rakomány. Kulturális műsor fiataloknak. 17.35: Carabine. Ma: Richart Gotaner. 18.00: A világ állatai. Természetfilm-sorozat. 18.30: A jövődöntő gúnyjáték. Vetélkedő. 19.00: Ösvények. Vadászat, horgászat, szabadidő Kanadában. 19.30: Hírek, időjárás. 19.40: Poule papa. Vígjátéksorozat. 20.30: Körözés. Patrick Sabatier műsora. 22.00: Tv-híradó, időjárás-jelentés. 22.30: Émilie Albert különös története. Játékfilm. 0.00: A Saint-Marten-i franciai filmfesztivál. 0.35: Műsorzárás.

SATI 7.30: Jól reggelt a SATI-nyel. 8.30: A valódi szellemiértők. Rajzfilmsorozat. 9.00: Műsorlevezetés. 9.05: Batman. Akciófilm-sorozat. 9.30: Gazdasági fórum. 9.55: Fesztívek. Horoszkóp. 10.05: Tévébóli. 10.30: A vörös kalóz. Amerikai kalózfilm. 12.15: A Flinstone család. Rajzfilmsorozat. 12.40: Mister Ed. Vígjátéksorozat. 13.05: Kerbarátoknak. Horoszkóp. 13.15: A mi kis farmunk. Kalandfilmsorozat. 14.05: Az erdei lány. NSZK-játékfilm. 15.55: Az arany lövés. 16.05: Utazási magazin. 16.30: Utazási magazin. 16.30: Hírek. Időjárás. 16.40: Egy Duke rikkán jár egyedül. Akciófilmsorozat. 17.35: Autós ötlet. 17.45: Műsorlevezetés. 17.50: A Colby-birodalom. Családsorozat. 18.45: Híradó. 19.00: Mozifilmjéldonságok. 19.30: Batman. Akciófilmsorozat. 19.55: Időjárás. 20.00: MacGyver. Krimisorozat. 20.55: Hírek. 21.00: A River Plate-i csata. Angol háborús film.

OSZTRÁK TELEVÍZIÓ 1. műsor: 9.00: Hírek. 9.01: Csodálatos évek. 9.30: Angol nyelvtanfolyam kezdőknek. 10.00: Francia nyelvtanfolyam. 10.30: Orosz nyelvtanfolyam. 11.00: Batman ámulatba ejti a világot. Amerikai film. 12.40: Interjú dr. Hannes Androsch-al. 13.40: Hírek. 13.50: Mi. 14.20: Tarka üvegablak. 14.30: Ha megkondulnak az esti harangok. NSZK giccsfilm. 15.55: Víz, tűz, levegő és föld. 16.00: Gyermekwurlitzer. 16.55: Mini tv-híradó. 17.05: Sportábrák. Műkorcsolya. 17.30: Degresszió Junior High. 18.00: Média. 18.24: A keresztény kérdést. 18.30: Labdarúgás. 19.00: 2x7. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Sport hírek. 20.15: Orral előre! 22.05: Bronk. Amerikai krimi. 23.15: Hírek. 23.20: Az eltört nyíl. Amerikai western. 0.50: Hírek. 0.55: Ex libris. 2. műsor: 14.05: Művészlexikon. 14.15: Lovak ünnepe. 15.15: Sport. Kerékpárgála. 16.00: Tisztelt ház! 17.00: A kedves család. 17.45: Kinek kellet? 18.00: Csodálatos évek. 18.30: Alpok-Adria magazin. 19.00: Ausztria mai napja. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Kulturális hírek. 20.15: Anna és Anna. Színházi közvetítés. 22.30: Hírek. 22.35: Szívecskék. 23.00: Sport. 23.30: Ifjúsági magazin. 0.15: Hírek. 0.20: Ex libris.

JUGOSZLÁV TELEVÍZIÓ 1. műsor: 8.45: Műsorismertetés. 8.50: Tv-naptár. 9.00: Válogatás az iskolatelevízió műsoraiból. 10.30: Hírek. 10.35: Elmulasztották – nézzétek! 14.30: Játékfilm gyermekeknek. 16.00: Kritikus pont. 16.45: Tv-napló I. 17.00: Népzenei műsor. 17.30: Svenk – dokumentumfilm. 19.15: Időjárás. 19.30: Tv-napló II. 20.05: A mai sport. 20.15: A pozitív nulla – humoros sorozat. 21.05: Játékfilm. 22.35: Tv-napló III. 22.50: Angol nyelvű hírek. 22.55: Éjszakai program. 0.55: Hírek. 1.00: A vasárnapi műsor ismertetése. 2. műsor: 11.05: Műsorismertetés. 11.10: Tv-naptár. 11.20: Hogyan legyünk együtt. 12.10: Éjszakai program. 12.55: Színházi közvetítés gyermekeknek. 19.30: Tv-napló. 20.15: Zenei est. 21.45: Hírek. 21.50: Részvevő és tanú: Rudi Suppek. 22.20: Sportszombat. 22.40: Az idő képei – heti kulturális magazin. 23.25: A vasárnapi műsor ismertetése.

Vasárnap

KOSSUTH RÁDIÓ 8.30: Énekelte balladák hagyományápolók előadásában. 9.00: Huszas

stúdió. 9.55: Rólunk van szó! 10.05: Örökzöld dallamok. 10.44: Az élő népdal. 10.54: Édes anyanyelvünk. 11.00: Gondolat-jel. 12.20: Harminc perc alatt a Föld körül. 12.50: Kinek a dolga? 13.00: Radioton korongok. 13.20: Mit üzen a Rádió? 14.10: Művészelemzők. 15.00: Téli könyvvásár 1989. 16.05: Kapcsoljuk a 6-os stúdiót. 17.00: Választó. 18.00: Franck: A-dúr fantázia. 18.15: Hol volt, hol nem volt... 18.40: Radioton korongokról! 18.45: Remekírók hangszalagon. 19.41: Arx Poetica. 20.19: Tildy Zoltán műsor. 21.05: Aranylemezek. 21.44: Báthori Gábor temetése. 22.20: Sport hírek. 22.25: Szvjatoszlav Richterrel Szibériában. 23.33: Régi híres énekesek műsorából.

PETŐFI RÁDIÓ 7.05: Az evangélikus egyház felőrája. 7.35: Vasárnapi orgonamuzsika. 8.05: Adj egy falat aranyhalat. 8.47: Együtt olvastuk... 9.05: Csoportkép – zenével. 9.50: A Magyar Rádió Karinty Színpadja. 11.10: Vasárnapi kóktél. 12.03: Jó ebédhez szól a nóta. 12.55: Tudósítás az MTK-VM-Váci Izzó bajnoki labdarúgó-mérkőzésről. 13.05: Mikrofonpróba. 14.00: Szerpentin. 15.05: Táskarádió. 16.00–21.00: Poptársznya. Közben: tudósítás a Tatabánya-Siófok bajnoki labdarúgó-mérkőzésről. Kb. 17.08–17.13: Sport hírek. 21.05: Sobri Jóska Amerikában. 21.35: Társalgó. 22.30: Dzsessz a 80-as években. 23.10: Sport hírek. 23.15–0.14: Örökzöld filmlelődiák.

BARTÓK RÁDIÓ 8.13: A Bécsi Zeneakadémia kamarazenekarának hangversenye a Bécsi Rádióban. 9.30: Operacgyüttesek. 10.05: Új Zenei Újság. 10.50: Észperantó híradó. 11.00: Szimfonikus zene. 13.00: Kis magyar néprajz. 13.05: Szemle. 13.30: A titkos házasság. 14.11: Rockújság. 15.06: A kamarazene kedvelőinek. 16.05: Grúz drámák szemléje. 17.06: Szimfonikus zene. 18.00: Fekete kő. 18.05: A népbáldák világából. 18.30: A Magyar Rádió szerbhorvát nyelvű nemzetiségi műsora Pécsről. 19.05: A Magyar Rádió német nyelvű nemzetiségi műsora Pécsről. 19.35: Kapcsoljuk a Zeneakadémia nagyszíni. Közben: Kb. 20.20: Ezüst antennák. Kb. 21.45: Régi fűvös muzsika. 22.05: Ludmilla Dvoráková Wagner operáiból énekel. 22.36: Emberi dolgok. A halál. 23.36: Nyelvrokonaink zenéje.

SZABAD EURÓPA RÁDIÓ 7.00: Hírek. 7.05: Földközben. 7.35: Nemzetközi hetilapszemle. 7.50: Műsorismertetés. 7.55: Napi kalendárium. 8.00: Hírek. 8.05: Gondolatok vasárnapra. 8.10: Hazai napló. 8.40: Egy hét Kelet-Európában. 8.50: Hétvégi levél. 9.00: Hírek. 9.05: Napi kalendárium. 9.10: Protestáns világ. 9.40: Irodalmi műsor. 10.00: Hírek. 10.05: A munka világa. 10.30: Gondolatforgató. 11.00: Hírek. 11.05: Élő egyház. 11.55: Napi kalendárium. 12.00: Déli harangszó – hírek. 12.10: Földközben. 12.40: Nyugati folyóiratszám. 13.00: Hírek. 13.10: Zenei üzenetek. 14.00: Hírek. 14.05: Gondolatok vasárnapra. 14.10: Egy hét Kelet-Európában. 14.20: A politikai gondolkodás története. 14.30: Gondolatforgató. 15.00: Hírek, műsorismertetés, délutáni randevű. 16.00: Hírek. 16.05: A munka világa. 16.30: Zene-szó. 17.00: Hírek, műsorismertetés. 17.10: Múlt idő, jelen idő. 18.00: Hírek. 18.10: Magyar és világhíradó. 18.40: Hobbik. 18.50: Párizsi magyar figyelő. 19.00: Hírek. 19.10: Protestáns világ. 19.40: Történelmünk útja. 20.00: Hírek. 20.10: Magyar és világhíradó. 20.40: Nyitott szemmel. 20.50: Nyugati levél. 21.00: Hírek, műsorismertetés. 21.10: Élő egyház. 22.00: Hírek. 22.10: Sport. 22.20: Hétvégi levél. 22.30: Gondolatforgató. 23.00: Hírek. 23.10: A hallgatók fóruma. 23.30: Hazai napló. 24.00: Hírek. 0.02: Múlt idő, jelen idő. 0.52: Műsorzárás.

TV1 9.10: Családi torna. 9.15: Kéményme-sék. 9.40: Thomas és Thomas bácsi. Holland kisfilmsorozat. 10.10: Cigánykerék. 10.40: Koról korra. Angol ismeretterjesztő filmsorozat. 11.00: Mi-tu-ház. 11.15: HAZANÉZŐ. 12.00: Képjóság. 15.05: RTV Közönségszolgálat. 15.10: Képjóság. 15.15: Önök kérték. 16.45: Betűreklám. 16.50: A kölcsönkapott Föld. 17.05: Reklám. 17.10: The Manhattan Transfer a „Pori Jazz 1987” fesztiválon. 18.10: Reklám. 18.15: Delta. 18.45: Reklám. 18.50: Esti mese. 19.00: A HÉT. 20.00: Híradó. 20.15: Murrow. Angol tévéfilm. 22.05: Reklám. 22.10: Telesport. 22.25: Az osztrák sztárépítész. Hans Hollein. 23.05: Képjóság.

TV2: 9.00–12.00: Tévémagiszter. A Művelődési Főszervezettség műsora. 14.00: Képjóság. 14.15: TV2. Benne: Nyelvtan. Riportok–Időjárás–Zene. Röntgen. 15.00: A Forsyte Saga. 15.50: TV2. 16.00: Színdívdíj nyolcadik utazása. Tévéfilmsorozat. 16.43: TV2. Benne: 16.50: Alljunk meg egy szóra. 17.00: TV2. Benne: Wurlitzer. The Beatles. Elment a madárka... Reklám. 18.25: Gyerekeknek! 18.46: TV2. 19.00: Premier. 22.30: Magyar nemzetközi asztalitenisz-bajnokság. Döntők. Kb. 23.30: TV2. Napzárt.

RTL PLUS 8.00: Li-La-Launebär. 9.40: A malomhegyi ördög. HDK mese. 11.00:

Oroszlán-díj. 12.30: Komolyzene délidőben. 13.00: A mai nap műsora. 13.05: Heathcliff, a kandúr. Rajzfilmsorozat. 13.15: Dinoszaurusok völgye. 13.35: A Jetsonok. 14.00: Német konyhaművészet. 14.25: Az egyetemi banda. 16.00: A Hindenburg. Amerikai katasztrófafilm. 17.45: A művészet üzenete. 17.50: Német slágerek. 18.45: Híradó. 19.05: Utazási vetélkedő. 20.00: Tenisz. 21.20: A kalapács. 21.45: Hírmagazin. 22.20: Fegyverek választása. Francia bűnügyi film. 0.30: Szexi klipek. 0.55: Aerobic. 1.00: Műsorzárás.

SUPER CHANNEL 7.00: Super B. O. O. S. Vidám gyermekműsor. 11.00: Coca-Cola Eurochart. 100-as slágerlista. 12.00: Egyveleg. Könnyűzenei koncertek, klipek, filmek, interjúk. 13.00: Írva vagyon... Vallási műsor. 13.30: Egyveleg. 15.30: Europalia. Beszámoló a belgiumi művészeti fesztiválról. 15.35: Off The Wall. Rock-, pop és divathírek sok zenével. 16.30: Bi-liárd. 17.30: A világ holnap. 17.55: Időjárás-jelentés. 18.00: Európai üzleti hírek. 18.30: Nemzetközi hírmagazin. 19.00: Honey West. Bűnügyi filmsorozat. 19.30: The Lloyd Bridges Show. Filmsorozat. 20.00: Chart Attack. Brit slágerlista. 20.55: Időjárás-jelentés. 21.00: Vasárnapi mozi: Csomagoljunk! 22.30: Zenei Max Headroom. 2.00: Műsorzárás.

TV5 12.00: Tortaszéletés. Bernard Rapp műsora. 13.00: Hírek. 13.15: Kalandok és sport. 15.00: Gulag. Dokumentumfilm. 16.00: Hírek. 16.10: Komolyzene. Ma: Catherine Cho (USA). 17.00: Rajongók klubja. Gyermekvarieté. 17.45: 30 millió barát. Állatbarátok magazinja. 18.15: Miért oly csinos a katicabogár? Gyermekműsor. 18.30: Bárányhimlő-híradó. Gyermekműsor. 19.00: A román stílus Franciaországban. 19.30: Hírek, időjárás. 19.40: Poule papa. Vígjátéksorozat. 20.30: A Champs-Élysées. Varieté. 22.00: Tv-híradó, időjárás. 22.30: 7-ről 7-re. 23.30: Viva. Kulturális műsor. 0.15: Jazz in. Knobel – King. 1.00: Műsorzárás.

SATI 8.05: A Flinstone család. Rajzfilmsorozat. 8.30: Batman. Akciófilm-sorozat. 8.55: Műsorlevezetés. 9.00: Fantáziasziget. Szórakoztató sorozat. 9.50: Ötletek kerbarátoknak. 10.00: Sport. 10.30: A veronai Nagy Éjszaka. 11.25: Vallásos szemszögből. 11.30: Satum City. Fantáziafilm. 13.10: A mi kis farmunk. Kalandfilmsorozat. 14.00: Ötletek konyhatündéreknek. 14.10: Az állatok és mi. 14.35: Jégréng. 17.10: A BMX-banditák. Ausztrál játékfilm. 18.45: Híradó. Műsorlevezetés. 19.10: A szép és a szörnyeteg. 20.05: Időjárás. 20.10: A svájcsínálók. Svájci filmszatórta. 22.10: Sport. 22.20: Menekülés közben. Krimisorozat. 23.10: Hírek. Sport. Időjárás. 23.20: Filmek órája. Filmtörténet(ek). 23.25: Forró vér az ereken. Olasz krimi. 1.00: Műsorzárás.

OSZTRÁK TELEVÍZIÓ 1. műsor: 9.00: Hírek. 9.05: Ausztria II. 10.35: Heti körkép. 11.00: Sajtószemle. 12.00: Hello Austria. Hello Vienna. 12.30: Tájékozódás. 13.00: Média. 13.25: Akkoriban. 13.30: Csodálatos évek. 13.55: A kalóz. Amerikai musical. 15.35: Gyermek közlekedési klubja. 15.40: Egy, kettő vagy három. 16.25: Mini tv-híradó. 16.35: A nap, amelyen Anton megtalálta Wiederlant... Gyereksorozat. 17.00: Slágerlista. 17.50: Ifjúsági magazin. 18.30: Wicherék a szomszédokból. 19.30: Tv-híradó. 19.38: Sport hírek. 20.15: Szeplány galambokkal. Brazil film. 21.25: Víz. 21.30: Francesca da Rimini. 0.00: Hírek.

2. műsor: 9.00: Hírek. 9.05: Kulturális körkép. 9.30: Kulturális reggeli. 10.30: Film-irodalmi benyomások egy kínai utazásról. 11.00: Hangverseny sztereóban. 12.25: Művészet a televízióban – televíziós művészet. 13.00: Vendégmunkásoknak. 13.20: Ezer mestermű. 13.30: Képek Ausztráliából. 14.30: Sportdélután. 17.15: Idősek klubja. 18.00: Csodálatos évek. 18.25: Akkoriban. 18.30: Osztrák képek. 18.55: Krisztus ma. 19.00: Ausztria mai napja. 19.30: Tv-híradó. 19.48: Jogi esetek. 20.15: Az Eureka küldetés. 21.15: Hírek. 21.20: A római lány. Olasz tévéfilmsorozat 3. rész. 22.40: Az idegen csókja. Amerikai film. 0.10: Sport. 0.20: Hírek.

JUGOSZLÁV TELEVÍZIÓ 1. műsor: 8.30: Barázdák. 9.00: Ruszin és ukrán nyelvű krónika. 9.15: Műsorismertetés. 9.20: Hírek. 9.30: Vasárnap délidő gyermekeknek. 11.00: Zöld panoráma – mezőgazdasági műsor. 12.00: Oktatóműsor. 13.00: Az elcsavargott kutya – filmsorozat. 18.45: Droidok – rajzfilmsorozat. 19.10: Tv-fortuna. 19.30: Tv-napló. 20.00: Balkán expressz – drámasorozat. 21.00: Játékfilm. 22.30: Tv-napló. 22.50: Angol nyelvű híradó. 22.55: Éjszakai program. 0.55: Hírek. 1.00: A hétfoi műsor ismertetése.

2. műsor: 7.50: Műsorismertetés. 7.55: Hírek. 8.00: Éjszakai program. 10.00: Ma a holnapért: műsor a JNH tagjai részére. 13.16: Sportdélután. 19.30: Tv-napló. 20.00: Tudományos ismeretterjesztő film. 20.45: Tegnapi, ma, holnap. 21.00: Kövészet. 21.35: Sportszemle. 22.20: A hétfoi műsor ismertetése.

Az RTL PLUS, a Super Channel, a TV5 és a SAT1 műsorát részletesen közli a Telehold.

Gondokat száműző vállalkozások

Él mind a 13 szakosztály Tatabányán

A 13 szakosztályt működtető, nagy múltú Tatabányai Bányász Sportegyesület ma is tényező a magyar sportéletben.

A jelenlegi gazdasági helyzet azonban a bányászvárosban is érezteti kártékony hatását. Sárosi Ferencsel – a klub elnökével –, a jelenről, a talponmaradás esélyeiről beszélgettünk.

– Evek óta azért küzdünk, hogy a már megteremtett értékeinket megtarthassuk – kezdte ismertetőjét az elnök. Jelenlegi eredményeink azt bizonyítják, hogy 1989 végén, mind a tízenhárom szakosztályunk élet- és üti-képes, sok más hazai egyesülettel ellentétben.

– Mi a titka életképességüknek?

– Elsősorban az apparátusbéli (személyi) léptékek, egy „spóroló-sabb” versenyeztetési rendszerre volt szükség. Meg kellett válnunk olyan versenyzőktől, akik nem feleltek meg elvárásainknak, akár személyi, akár más okok miatt. Rákényszerültünk egy-egy versenyző eladására is, mint például Vincze, Kiprich, Hegedűs, Takács stb.

Megpróbálkozunk különféle vállalkozásokkal, mint többek között a Sportner International, amelynek itteni ügyvezető igazgatójaként próbálok kihasználni lehetőségeinket.

– Mivel foglalkozik ez a Kft?

– A belga IMAM céggel közösen alapítottuk, fele részben belga, fele részben magyar érdekeltséggel. Magyar részről a Kft. tagjai az OSH, a SKÁLA RS, a SKÁLA SZTRÁDA Áruház és a TBSC, tevékenységünkhöz tartozik a sportesemények szervezése, sportturizmus, reklámpropaganda és a kereskedelem.

1989. júliusától üzemeltetjük a Kft-t és eddigi eredményeink szép eredményekre jogosítanak.

– Visszatérve a labdarúgáshoz, kik

álltak csatasorba az eladott játékosok helyett és az újak hogyan állják meg helyüket?

– Sok vád ért bennünket ezért, mondván, hogy értékeinket „elkótyavetyéltük”. El kell mondanom, hogy ezeknek a játékosoknak a szerződése lejárt, tehát itthon Kiprichért 2,5 milliót, Plotárért 1,5 milliót kaphattunk volna. Nem lehetett megtartani őket, mert minden játékos „kifelé kacsingat.” Inkább – az ő érdekeiket is figyelembe véve döntöttünk így. A fentiek-nél lényegesen több pénzt kaptunk értük, nem beszélve arról, hogy ők is jobban jártak.

Igazoltuk helyettük Szekerest, Ifjút, Kanyokot. Páli hosszú ideig tartó sérüléséből lassan felépül, s számítunk szereplésére.

A saját nevelésű Járfás, Lázár Szilveszter, Klausz, Kilián, „bontogatják szárnyaikat” és hamarosan beépülhetnek az első csapatba. A szakosztálynál a generációváltás zajlik, s ha átmenetileg okoz is nehézségeket a csapatépítés, pánikhangulat nincs nálunk.

– Az a hír járta, hogy a kezdeti fiasok után Szentmihályi edző is továbbáll. Most, hogy előbbre léptek a táblán, megerősödött az edző pozíciója?

– Nem tudok mit kezdeni az „Az a hír járta...” kezdetű mondatokkal. Semmilyen formában nem merült fel ennek a lehetősége. Következésképp a vezetés igyekszik megteremteni a kellő feltételeket az edző és a csapat számára.

– Hallottunk arról, hogy fel fog oszlan a Budapesti Honvéd ökölvívőszakosztálya. Önök megtartják ökölvívőiket?

– Hogy a Honvédnál mi van, nem tudom. Nekünk fel kell vállalni az összes lehetőséget és komplikációt is. Egy biztos! Aki a mai világban hosszú

időre mer tervezni, az vagy nagyon okos, vagy nagyon felelőtlen ember, tehát én hosszú távú prognózist nem adok. Tatabánya mindent elkövet azért, hogy lehetőleg megtartsa sportolóit, legyen az akár atléta, akár ökölvívó, de a nem „minőségi” versenyzőktől meg kell válnunk.

– Nemsokára vége a bajnoki fordulónak az NB I-ben. Milyen helyezést vár a labdarúgóktól?

– Atalakulóban lévő csapatunkhoz mérten a középmezőny elején valahova.

A tavaszi fordulóban csapatunk számára potenciálisan benne van az előbbrelépés lehetősége. Változtalanul szeretném hangsúlyozni, hogy a sport nem termelő üzem, tehát feladataink mások! A Tatabányai Bányász Vállalat – meglehetősen nehéz helyzete ellenére –, hatalmas energiát és anyagiakat áldoz az egyesületre. Itt nem csak emberekről van szó, hanem milliárdokat érő létesítményekről is, amelyeket működtetni, üzemeltetni kell. Ezért köszönet illeti meg a bányát, de szükségünk lenne további támogatókra is.

– Berg Endre –

SPORTMŰSOR

SZOMBAT

Asztalitenisz: Magyar nemzetközi bajnokság, Körcsarnok (8.30-tól) vegyes páros döntő, 21 ó) **kézilabda:** Sopianae Kupa nemzetközi férfi torna, Pécs, Bulgária–Ausztria 9.30 ó; Magyarország–Jugoszlávia 11 ó; **kosárlabda:** Férfi és női bajnoki mérkőzések, köztük a férfiaknál: Bp. Honvéd–Baja 16 ó; **labdarúgás:** Az NB I. 15. fordulójára: Bp. Honvéd–Ú. Dózsa, Bozsik-stadion 13 ó; Békéscsaba–Csepel 13 ó; Veszprém–DVSC 13 ó; Rába ETO – Videoton 15.30; ó Vasas–FTC 18.30; ó Haladás–PMSC 16 ó. NB II-es mérkőzések, Keleti csoport: NYVSSC–Eger SE 13 ó. Nyugati csoport: ZTE–Soproni SE 14 ó; Oroszlány–Dunaújvárosi Kohász 13 ó; **ökölvívás:** I. osztályú CSB-mérkőzések: Vasas–Kaposvári Dózsa 17.30 ó; Paksi SE–Honvéd Kun Béla SE 17 ó; **ritmikus sportgimnasztika:** Országos bajnokság, összetett döntő, Nemzeti Sportcsarnok, 11 ó; **röplabda:** Férfi és női NB I-es mérkőzések, köztük a férfiaknál: Ú. Dózsa–Tungsram SC 15 ó; a nőknél: Ú. Dózsa–Tungsram SC 11 ó; Vasas–Eger SE 13 ó; **vízilabda:** OB I-es mérkőzések: Szentesi Vízmű–Eger SE 17 ó; Szolnoki VSE–Tatabányai Bányász 11 ó; BVSC–Bp. Spartacus 18.15 ó; OSC–Vasas, Hajós A. uszoda, 19.30 ó; Ú. Dózsa–FTC, Komjádi uszoda, 20 ó; Szeged SC–Tungsram SC 17 ó; **asztalitenisz:** Magyar nemzetközi bajnokság, Körcsarnok (9 órától, férfi és női egyes, páros döntők, 15 ó); **jégkorong:** Miskolci Kinizsi–Lehel SC bajnoki mérkőzés 16 ó; **kosárlabda:** Férfi és női bajnoki mérkőzések, köztük a férfiaknál: Csepel–Oroszlányi Bányász 11 ó; **labdarúgás:** Az NB I. 15. fordulójára: MTK-VM – Vác 11 ó; Tatabánya–Siófok 13 ó; NB II-es mérkőzések, Keleti csoport (mind 13 ó); Salgótarjáni Síkúveg–DMTE; Szegedi Dózsa–DVTK; Kazincbarcika–Szeged SC; Mezőtúr–Bajai SK; Debreceni Kinizsi–Kecskeméti SC; Metripond–Szolnoki MÁV MTE; BVSC–Szarvas. Nyugati csoport: Tapolca–Paksi SE; Ajka Hungalu–III. ker. TTVE BMTE–Törley–Mohács; Szekszárd – Volán SC; Komló–Keszthely Dorog–Olajbányász; **ritmikus sportgimnasztika:** Országos bajnokság, szerenkenti döntők, Nemzeti Sportcsarnok, 9 ó **röplabda:** Férfi és női NB I-es mérkőzések, köztük a férfiaknál: Csepel–Nyíregyháza 15 ó; **vívás:** Férfi tőr tájékoztató verseny, Nemzeti Sportcsarnok, 9 ó.

Labdarúgó NB I.

Ketten az őszi bajnok címért

A válogatott sevillai leszereplése, a világbajnoki selejtező befejeződése után szombaton és vasárnap játsszák le a labdarúgó NB I. őszi utolsó, 15. fordulóját. A kiírás elkészültkor sokan úgy hitték, a válogatottnak van 1990-ben vb-döntős esélye, ezért a tavaszi első, azaz 16. forduló is előrehozták. November 25-én és 26-án tehát még egy erőpróba vár a 16 élvonalbeli együttesre.

Az őszi bajnoka címért az Ú. Dózsa és MTK-VM vetélkedik. A lila-fehérek szombaton megszerezhetik az őszi elsőséget. Ehhez „csak” a Bp. Honvéd otthonában kell győzniük. Ez nem ígérkezik túl nehéz feladatnak, a bajnoki címvédő kispestiek utoljára a 7. fordulóban győztek, azóta 3 döntetlen és 4 vereségen kívül mást nem tudtak felmutatni. Igaz, az Ú. Dózsa is hajlamos idegenbeli kisiklásra. Ősszel kikapott a PMSC-től, a Ferencvárostól és a Videotontól.

Az Ú. Dózsa előnye két pont az MTK-VM előtt. A kék-fehérek vasárnap délelőtt fogadják a Vácot, amely okkal lehet ideges. Az MTK-VM eddig hatszor játszott otthon, 100 százalékos, gólkülönbsége is

elképrázatos: 13-0. Aligha lehet kétséges, Verebes József csapata újra 3 pontot szerez. Ha nem, az igazi meglepetés. A Haladás az őszi sikercsapatot, a PMSC-t fogadja: A vasi gárda három legutóbbi bajnokiját elveszítette, a vendégek utóbbi két idegenbeli mérkőzésüket megnyerték. Nem kizárt, a Pécs újra győz idegenben.

Győrtt sokan kérdezik: a mágusnak kiáltott Pecze Károly – és persze csapata – mikor mutat, illetve játszik végre igazi futballt? A Rába ETO a mezőny végén kullog. Szombaton a Videotont fogadja – nem sémamérkőzésen. A Békéscsaba – Csepel találkozó várhatóan a hazaiak rákényszerítik akarataukat az újonc Csepelre, míg Veszprémben aligha viszi sokra a másik NB I-es debütáns, a DVSC.

Az utóbbi négy erőpróbáját zsinórban elveszítő Vasas a Ferencvárost fogadja. A zöld-fehérek ugyan idegenben csak egyszer győztek az ősszel (Bp. Honvéd, 2-0), de most úgy néz ki: másodszor is megteszik ezt. Vasárnap kora délután a Tatabánya a Siófokkal küzd meg saját pályáján. A Bányász az esélyesebb, bár azoknak is igazuk van, akik a legvalószínűbbnek a pontosztokodást tartják.

Kozma-alapítvány

A néhai szuperklasszis nehézsúlyú magyar birkózó, az autóbaleset után elhunyt Kozma István nevével viseli az alapítvány, amelyet az Általános Vállalkozási Bank a Magyar Birkózó Szövetséggel karöltve a közeljövőben hoz létre. Az alapítvány javára befizetett pénzüsségeket az említett bank gyűjti és kezeli. Erre az egyszerű pénzüsségeket, vegyes vállalatok, külföldi tőkeérdekeltségű részvénytársaságok részéről is várnak felajánlásokat. Az utánpótláskorú birkózók kiválasztását, edzéseinek támogatását célzó pénzüsségi alapra magánszemélyek befizetéseit is szívesen veszik.

A pénzüsségi támogatás odaítéléséről kuratórium dönt majd rendszeresen. Amint az más sportágakban is szokás, várják a pályázatokat. Azok elbírálása után a Kozma-alapítvány kamataiból nyújtanak támogatást az utánpótlásképzésben jelentős eredményeket felmutató szakmai műhelyeknek, kluboknak és olyan szakembereknek, akik nemcsak szívügyüknek tekintik a fiatal, tíz-tizenhárom éves korú birkózók nevelését, de e téren kimagasló eredményeket is elértek, eléremek.

Az első vidéki szakszövetség, az első vidéki főtitkár

Zöld lámpát kapott a triatlon idehaza

Nem zavarják az öttusa vizeit...?

majd eldönti, hogy triatlon vagy öttusa a későbbiek során. Egyébként terveink között szerepel – éppen a két sportág rokonsága miatt –, hogy a legjobb öttusázók és a férfi, női triatlon-válogatott tagjai bizonyos időközönként – ahogy a versenyprogramjuk engedi – összemérik tudásukat. Ám ha valaki mégis mindkét sportágba egyformán beleszeret, a versenyszabályok lehetővé teszik, hogy elinduljon.

– Az OSH hogyan viszonyul a triatlonhoz?

– Ezt majd az elkövetkezendő hónapok döntik el, mindenestre jólesett, hogy Tibor Tamás az OSH elnöke már keresett, felvette velünk a kapcsolatot és anyagi támogatást is ígért, ami a tárgyi feltételek további javításához nagyon jól jönne.

– Azt hiszem nem lehet már benneteket komolytalanul venni, hiszen a NOB elnöke, maga Samaranch úr nyilatkozta nemrégiben: a triatlon már Barcelonában műsoron lehet.

– Kedves gesztus volt a NOB vezéréstől, de úgy érzem az olimpiai bemutatkozásra legkorábban csak 1996-ban kerülhet sor, Barcelona már túl közel van.

Bálint György

Sportági szakszövetség vidéken. Néhány héttel ezelőtt még meglehetősen eretnek gondolatnak tűnt, de a napokban valóságosá vált. Az úszást, a kerékpározást és a futást egykalap alá hozó újszített sport, a hárompróbás, népszerű nevén a triatlon szakszövetsége (Magyar Triatlon Szövetség) főtitkárának a szekszárdi Czencz Pétert választották. Noha az elnök, a jólismert egykori kiváló öttusázó, Maracsó Tibor fővárosi, ám a szövetség központja mégis a tolnai megyeszékhely lesz. (A magyar sportban az első olyan szakszövetség, amelynek a központja vidéken van.)

Czencz Péter, nem az a típus, akinek különösebben korteskednie kellett volna a funkcióért, ami egyébként függetlenített. Ő tipikusan az, aki úgy mond „alulról” került pozícióba. Mint számtalan sportágba belekóstolt, azt ma is rendszeresen úzó fiatalember 1984-ben elment Szombathelyre, amikor a „Vasi vasember” nevet viselő versenyyel a triatlon hazánkban is utat tört magának. ...és egyszerűen „megfogták” a látottak, valahogy megsejtette, hogy egy új hazai sportág van születőben. Nem telt el egy év – maga mögött tudva a helyi sportszerveket, vállalatok támogatását –, megszervezte a SporTolna viadalt, amely ma már a legtöbb embert megmozgató versenyé nőtte ki magát a sportágban. De a SporTolna fő szervezőjeként túlmenően is fontos láncszemként kapcsolódott a triatlon hazai gépezetébe. Így már a nyáron, Kecskeméten a triatlonisták első igazán

komoly szövetségalapító szándékú gyűlésén felvetődött a neve, de akkor még nemet mondott.

– A nyáron még úgy éreztem, hogy a mai Magyarországon képtelenség egy szövetséget vidékről irányítani, amikor valamennyi a fővárosból vezényel. Azóta többször is eltöprengtem ezen és ma már eltűntek kételyeim. A szövetség elnöke ugyanis budapesti, ráadásul az a típusú elnök, aki nem elsősorban protokolláris feladatot lát el, hanem dolgozik is.

– A mindössze ötéves hazai múltira visszatekintő sportágnak milyen a bázisa?

– Négy-ötszáz rendszeresen triatlonozót tartunk számon, ők jelentik majd a versenysportot. De rajtuk kívül – ezzel is a triatlon népszerűségét bizonyítandó – van még két-háromszáz tömegsport szinten hármasspróbázó, akik mindig az edzettségüknek megfelelő viadalon indulnak el. Huszonhat klubbal, 17 megyében már jelen vagyunk.

– A „hazai krém” miképpen állt helyt a nemzetközi megméretéseken?

– Az eredményeket tekintve, az európai középszint felé haladunk. Szövetségünk azonban nem tűzi ki elsődleges célként, hogy a legjobbakat menedzselve gyorsan behozzuk a lemaradást.

– Hanem?

– A további népszerűsítést, a tömegesítést. Világos, hogy egy még élénkebb triatlon élet tudja igazán „kitermelni” azt az élvonalat, válogatottat, amely már az EB-

ken, VB-ken a legjobbakkal is felveheti a versenyt. Szövetségünk a tömegsport felleg további még markánsabb erősítésén gondolkodni, ennek egyszerűen nem szabad elvesznie. Éppen ezért további olyan versenyek rendezését szorgalmazzuk, amelyeken a kisdobostól az aggastyánig minden korosztály foglalkoztatva van. Amelyeken együtt vannak, együtt „szendvednek” a hétköznapi néhány kilométeres triatlonisták és az úgynevezett menők. A show-jelleg növelése miatt változatlanul igyekszünk bevonni a kisebb távokon zajló küzdelmekbe ismert művészeket, színészeket, sportolókat.

– Az öttusázók eddig a triatlont felkaroló támogatókként, segítőkként voltak jelen. Hallani olyan hangokat, feltételezéseket, hogy a triatlon „törvényesítése” után hűvösebb lesz a viszony – éppen a háromtusa elszívó hatása miatt.

– Igen, vannak ilyen vélekedések, de az eddigi együttműködés, a személyes jó kapcsolatok garanciát jelentenek arra, hogy alapvetően nem romlik a viszony. Mivel a triatlon nem igényli az adottságok, képességek annyira magas fokú összetettségét, sokszínűségét mint az öttusa, ez valahol a mi malmunkra hajtja a vizet. De egyet már most kijelenthetek: mi nem fogunk egyetlen öttusázót sem csábítani, mert nálunk eredményesebb lehet. Már most keressük a kapcsolatot az utánpótlásnevelés területén: közösen akarunk csinálni egy kéttusát (úszás, futás) és a gyerek

Szocialista sportvezetők tanácskozása

Sportipar van, népegészség nincs

Varsóban folytatódott a szocialista országok sportvezetőinek 38. értekezlete. A második napon felszólalt Juan Antonio Samaranch, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság elnöke, a tanácskozás díszvendége.

A NOB elnöke beszédében hangsúlyozta, hogy az olimpiai mozgalom az utóbbi időszakban megerősödött. Ezt példázza a két sikeres olimpia, a Calgary-i téli, és a szülői nyári játékok, amelyekben szinte valamennyi tagország képviseltette magát. Az elnök kijelentette, hogy a NOB kíméletlen harcot hirdetett a tiltott szerek használata ellen, s a cél érdekében semmilyen erőfeszítést sem sajnál. Úgy véli, ez a harc 1990-ben éri el a csúcspontját, s ennek hatására sikerülhet teljesen száműzni a sportból a doppingot. Samaranch véleménye szerint a doppingolás „csalás, becstelenség az ellenfelekkel szemben.” Hangsúlyozta ugyanakkor, hogy a sportolónál sokkal nagyobb felelősség terheli a sportvezetőket, edzőket és az orvosokat, akik tiltott teljesítménynövelő szerekkel látják el a sportolókat. A továbbiakban a tömegsport és az élsport kapcsolatáról beszélt az elnök. Kérte a kormányokat, hogy támogassák a sport fejlesztését, mert „a sport seholy nem létezhet és nem fejlődhet kor-

mánytámogatás nélkül. Ez akkor is igaz, ha történetek bizonyos kísérletek arra, hogy önfinanszírozó rendszert alakítsanak ki. Az állami támogatásnak kell az alapot képeznie.” Felhívta a figyelmet arra, hogy azonos figyelmet kell szentelni a tömeg- és versenysportoknak, mert a két terület összefügg egymással.

Az olimpiai játékok jövőjéről így vélekedett: „A sportot nem lehet egyes rétegek számára fenntartani. Lehetővé kell tenni, hogy mindenki részt vehessen az olimpiákon, akit nemzeti szövetsége erre érdemesnek tart.”

Az NOB elnöke beszéde végén emlékeztetett a NOB és a szocialista országok sportvezetői közötti eredményes kapcsolatra, amelynek példája, hogy maga is már a 9. szocialista sporttanácskozáson vesz részt.

A hozzászólások között akadt néhány meglepő kijelentéseket tartalmazó is. A legkeményebb hangon Nyikolaj Ruzsák szovjet sportvezető szólt, aki bírálta hazája sportmozgalomát. „A második világháború óta a Szovjetunióban valóságos sportipar alakult ki, amelynek célja rekordok és érmeik termelése volt. S eközben a lakosság egészségével nem törődtek.”

Mondiale

Még két hely kiadó

Egyiptom jutott be huszonkettődikként a jövő évi olaszországi labdarúgó-világbajnokság 24-es döntőjébe. Az együttes pénteken Hosam Hassannak a 4. percben lőtt góljával 1-0 (1-0) arányban legyőzte Algériát s mivel a két csapat első találkozója Algírban 0-0-ás döntetlennel zárult, Egyiptom bekerült a fináléba. Erre a sikerre 55 évet kellett várniuk az észak-afrikai ország szurkolóinak tudniillik Egyiptom utoljára 1934-ben volt VB-döntős.

Még két hely kiadó az itáliai 24-es döntőből. Az egyiknek vasárnap eldől a sorsa, amikor az afrikai zónában Tunézia és Kamerun lejátsza a visszavágót (az első mérkőzést Kamerun nyerte 2-0-ra).

A másik, még kockán forgó helyért a CONCACAF zónában az Egyesült Államok, valamint Trinidad és Tobago válogatottja küzd, sorsdöntő összecsapásukra vasárnap kerül sor. Ugyanitt hátra van még a már kiesett Guatemala és Salvador egymás elleni két találkozója. Ezeket november 19-re, illetve 26-ra tervezték, de a Salvadorban folyó harcok miatt a FIFA bizonytalan időre elhalasztotta azokat. (Reuter)

Rájár a rúd a keletnémet sporthősökre

A lakosság egyre kevésbé bálványozza az NDK-ban az ország sporthőseit, éppen ellenkezőleg, sokak igazságérzetét sérti a sztárok – ottani viszonyokhoz képest – fényűző életmódja.

Az írás szerint nemrégiben ösztörték Heike Friedrich olimpiai bajnok úszónő gépkocsiját, a világ-bajnok kerékpárost, Uwe Ampler pedig szándékosan lelőttek járművéről, amikor Lipcse utcáin végezte edzését. Martina Hellmann díszkosztos olimpiai bajnoknőt megfenyegették, hogy kisgyermekét kihajítják lakása ablakán, Constanze Moser gyorskorcsolyázónő autójának pedig késsel felhasználhatták a gumibroncsait. Ami pedig a tavalyi szülői olimpia „királynőjét” a hatszoros bajnok úszónő Kristin Ottót illeti, már nem is igen mer ki-menni az utcára, félve az emberek haragjától.

A Junge Welt e jelenségek okát abban látja, hogy az egyszerű polgár szemében „vörös posztó” az ország világhírű sportolójának magas életszínvonala.

Köszöntjük

JENŐ

nevű olvasóinkat.

Jenő fölelevenített ősi neveink közé tartozik. Bátorban született Konstantin bizánci császár 950 körül írt, A birodalom kormányzásáról című művében felsorolja a nyolc magyar törzs nevét, köztük a Jenőt is. A bizánci császár adatainak hitelességét a törzs egykori szálláshelyén számos helyneveink: Diósjenő, Jászkarajenő stb. bizonyítja. Jelentésénél fogva – minthogy előkelő méltóságot, minisztert jelentett – a Jenő úgy-ahogy mégis összetartozik az Eugénnal, melynek előkelő, nemes nemzetségből való az értelmé.

A Nap kél: 6.53 óraker
nyugszik: 16.06 óraker

A Hold kél: 21.22 óraker
nyugszik: 12.01 óraker

Hideg idő

Az országban általában kevés lesz a felhő, túlnyomóan derült idő várható. Csapadék nem lesz. A légmozgás mérsékelt marad. Éjszaka, reggel helyenként ködfoltok képződnek. A várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet jobbára mínusz 5 és mínusz 10 fok, a legmagasabb nappali hőmérséklet szombaton nulla és plusz 5 fok között alakul.

Kultúrbotrány Veszprémben

Jórészt munkások jelentkeztek örömmel Veszprémben, a TIT angol nyelvű tanfolyamára, az ajánlat szerint 3300 forintért. (egy magánóra honorárium 200 forint). E hét derekán a hallgatók megtudták, hogy a taksa 5 ezer forint lett. Ha nem dobják be a differenciát, a tanfolyamnak befellegzett, a kb. 500 forint árá könyvekkel csináljanak azt, amit akarnak.

A mai munkásnyomorból további 1700 forintra nem jutott. Dicsőség az acélista kultúrpolitikának.

- b. z. -

SZÁVAI | KALENDÁRIUM

Géza

November 18: Jenő

Menöken

A szép pofikon, a nőkén,
És leginkább a menőkén,
Olykor látszik a mehetnék,
Jenőkém...
Bár szerettelek, Jenőkém,
Látod, rámjött a menőkém.
Akkor hát pá, mert mehetnék,
Jenőkém!

Csomagküldő szolgálat

A Budapest Kereskedelmi Részvénytársaság az elkövetkezendő napokban csaknem 250 ezer vidéki címre juttatja el katalógusát, amelyben nemcsak a saját, hanem a Patex, a Rábatex és a Gardénia mintegy száz termékét mutatja be, s ezek a katalógus alapján postán megrendelhetők.

Elmondották: a Margaréta csomagküldő szolgálatot az Rt. azzal a céllal szervezte meg, hogy olyan helyekre is eljussanak ajánlott termékei, amelyek közelében nem nagyon van vásárlási lehetőség, ilyenek elsősorban a kisebb települések.

Amennyiben a csomagküldő szolgálat sikert arat – egyelőre január 15-éig lehet feladni a rendelést –, bővítik s az ország minden területére kiterjesztik a szolgáltatást.

(MTI)

Balatoni Gyermekközpont néven, nemzeti intézményként működik tovább Zánkán a balatoni úttörőváros. Az intézmény – mivel a Magyar Úttörők Szövetségének kizárólagos irányító szerepe megszűnt – a Művelődési Minisztérium fennhatósága alatt működik.

A Balatoni Gyermekközpont, amely politikai hovatartozástól függetlenül tervezi programját, az elmúlt napokban igényfelmérő megbeszélésre meghívott valamennyi, gyermeknevelő programmal is foglalkozó pártot. Az érdeklődés hiányát mutatja, hogy a zánkai egyeztető megbeszélésen csupán a Magyar Cserkészcsapatok Szövetsége, a Magyar Úttörők Szövetsége és a Gyermekbarátok Köre képviseltette magát. A gyermekközpont az ország több, mint 3200 általános iskolájának küldte meg tájékoztatóját.

Ennek alapján a zánkai központban januártól megkezdődnek a szaktáborozások. Ebben elsőbbséget adnak a hátrányos helyzetű kistelepülések iskolásainak. Ezentúl nemcsak néhány gyermeket, hanem 80–120 fős iskolákat, vagy kijelölt osztályokat is fogadnak ismeretgazdagító tábor-programra Zánkán.

Idős emberekért Móron

A Móri Városi Tanács és a DEMISZ Móri Szervezete – mint később kiderült – ugyanazt a tervet szándékozott egyszerre, egymástól függetlenül megvalósítani.

Nevezetesen: a városban élő 85 év feletti idős embereket (figyelembe véve alacsony nyugdíjukat, az árák folyamatos emelkedését, a tél közeledtét, vagyis rövidebben: rászorultságukat) egyszeri ételmezszer-segélycsomagban részesítjük.

A városi tanács november 2-i, rendkívüli ülésén jött létre a társulás, a DEMISZ külön akció helyett csatlakozott a tanácsi kezdeményezéshez úgy anyagiakban, mint az ételmezszer-csomagoknak az érintettekhez való eljuttatásában. A rászorulókat (bár tudnánk több emberen segíteni!) Így személyenként kb. 1100 Ft értékű ételmezszer vehetnek át a napokban a tanács és a DEMISZ aktivistáitól (természetesen, hogy az anyagiak túlnyomó részét a tanács biztosítja).

A végére csak egy megjegyzés kívánkozik még: elgondolkodtató, hogy a fent említett tanácsülésen ezek a bejelentések semmiféle komolyabb érdeklődéssel, csatlakozási szándékkal, vagy érezhető érzelmi azonosulással nem jártak (remélem, ez csak látszólag van így).

Ennyire fásultak lennénk?

Nagy Pál

Lottótájékoztató

A Sportfogadási és Lottóigazgatóság tájékoztatása szerint a 46. lottó játékhéten a nyermények – az illeték levonása után – a következők: 5 találatos szelvény nem volt. A 4 találatosokra 284 786 forintot, a 3 találatosokra 1903 forintot, és a 2 találatosokra 49 forintot fizetnek. A következő hétre átvitt nettójutalom összege 8 millió forint. A közölt adatok nem véglegesek.

Egészségügyi dolgozók kiáltványa

A nyíregyházi kórház dolgozói a mai napra demonstrációt szerveznek, s átnyújtják a már korábban megfogalmazott kiáltványukat a megyei főorvosnak, az Egészségügyi Dolgozók Szakszervezete megyei titkárának és egy országgyűlési képviselőnek. Néhány nappal ezelőtt pedig a már említett kiáltványt az ország kórházainak is eljuttatták, hogy az ott dolgozók is csatlakozzanak a sürgető, megoldásra váró kérdésekhez, illetve velük együtt követeljék egyebek között a túlmunkadíjak adómentességét, vagy a munkabértől elkülönített lineáris adóztatását; az inflációt reálisan követő általános béremelést; más munkahelyekhez hasonlóan a munkaszüneti napokra dupla ügyeleti díjat. Követelik továbbá a finanszírozási rendszer teljes reformját, a társadalombiztosítás reformját, a biztosítótársaságok bevonását, nagyobb részesedést az állami költségvetésből, hogy ne a „maradékérvényesítése nyomorgassa őket.

Jogos követeléseiket nem soroljuk tovább, hanem azt adjuk hírül, hogy a szekszárdi kórház dolgozói is már tegnap csatlakoztak a felhíváshoz, s a kiáltványt átnyújtották dr. Erdősi Mária megyei főorvosnak, aki támogatja az egészségügyi dolgozókat s ígéretet tett, hogy kéréseiket továbbítja több fórumhoz.

- h -

Környezetkímélő módszer

– Ezt nem tudom elvállalni – mondá bánatos hangon a felvevő a maszek ruhabutiknak álcázott Patyolat-ki-rendeltségen, miután futó pillantást vetett a műszálszövet nadrágra, melyet tisztítás végett próbáltam átadni neki. – Azért nem – tette hozzá kérdő ábrázatom látán –, mert nálunk csak expressz-tisztítás van. Azzal meg nem jönnek ki az anyagból a foltok.

A foltok egyébiránt nem festéktől, nem is olajtól származtak, és még csak nem is hullafoltok voltak. Mindössze a füstös-kormos levegőn át a nadrágra jutó esővíz foltjai, mert a jeles műszálszöveten még az eső is foltot hagy.

Ugyan mivel végezhetik azt az expressz-tisztítást, mely még ezeket a szerény vízfoltokat sem távolítja el? Csak nem szemmel? Úgy értem: ránéznek a nadrágra és mormolnak hozzá valami varázsigét.

Kétségtől környezetkímélő módszer, ettől nem jutnak lúgos szennyvizek a Dunába. De minck hozzá a Patyolat? Majd ráolvasok a nadrágra otthon magam.

- 6

Demokratikus

Átalakulási

Törekvések

Utajainak

Mutatója

MEGVAN !!!

az 505.sz. Ipari Szakmunkásképző
Intézet és Szakközépiskola
KÖZHÍVELŐDESI STÚDIÓJÁNAK
REJTVÉNYE

KI VOLT A MŰSÁJA

Radnóti Miklósnak.
Juhász Gyulának.
Ady Endrének.
Csokonainak ?

A megfejtéseket legkésőbb kedden
adják postára nyílt levelezőlapon
a 7101. SZÉKSZÁRD PF. 23. címre.

Írják még rá: **505-MEGVAN !**

E heti nyerteseink:

Both Barbara, Tolna
Kárpáti József, Siklós
Gerebics István, Uárpelota
Keresztyén Sándor, Öntésmajor
Fodor István, Jászjákóhalma

A nyereményeket postán küldjük el!

Hirdetését telefonon is feladhatja

Budapest	141-4655
Pécs(72)	41-580
Székszárd (74)	16-277
Dombóvár(74)	66-779
Paks(75)	11-173
Tolna(74)	40-476
Gerjen (75)	37-060

APRÓHIRDETÉS

Törpeharcsa folyamatosan kapható a Czikk halas-
üzletben.

Horoszkóp alapján, tanácsadás életvezetésre, problé-
ma megoldásra, párkapcsolatra. Személyes fogadás
időpontjának megbeszélése a 1155-393 telefonszámon.

Zsalus ajtók, ablakok minden méretben. Komplet
tető faanyaga kapható és megrendelhető. Egész évben.
Botos Gusztáv építőanyag-kereskedő. 8646 Balaton-
fenyves, Kaposvár út 115.

Szállkán, kb. 60-80 m²-es helyiség, víz, villany (3
fázis) és fűtési lehetőséggel hasznosításra kiadó.

Érdeklődni: Várfy, Szálka, Kossuth u. 71/a,
vagy a 74/16-382-es telefonon.

Nemescsincsilák felszereléssel, táp, homok bizo-
sítással, legelőnyösebb kedvezménytel tenyésztőnél
eladók, előjegyezhető. Élő állat vagy prém visszavá-
sárlás megoldott. Ugyanott többszörös győztes szülők-
től dobemann és hasky (szibériai szánhúzó) kiskutyák.
Érdeklődni: Várfy, Szálka, Kossuth u. 71/a, vagy
74/16-382-es telefonon.

Ötvenes, középmagas, nyugdíjas tanár keresi azt a
jó megjelenésű, arányos testalkatú, bama vagy fekete
hölgyet, aki szerető, megértő társa lenne. Bemutakozó
levelet a kiadóba vár „Öszinte szeretet” jellegre.

Matematika korrepetálást vállalok Székszárdon ál-
talanos iskolások részére. Érdeklődni: 74/15-080-as te-
lefontszámom.

TO-s Trabant Combi eladó. Karosszéria enyhén ka-
rambolozott. Hanula, Mőzs, Vasút u. 21.

Szöke, nőilen 176 cm magas, 33 éves NSZK-ban
élő vendégül vagyok. Társaság hiányában ezúton ke-
resem házasság céljából 30 éves korig olyan lány, vagy

elvált asszony fényképes levelét, aki az üzletben is se-
gítő társam lenne. „Várlak 269729” jellegre a székszárdi
hirdetőbe.

Prémgyőrenek eladók. Cím: Pach Ferenc Paks,
Tölgyfa u. 4. IV/14.

Garázst bérelnék a Csatári torokban. Érdeklődni:
16-277-es telefonon.

Ingallanközvetítés okiratszerkesztéssel. Hétköz-
nap: 17-20 óráig Székszárd, Május 1. u. 2. fsz. 2.

Szeptembertől-májusig olcsó üdülési lehetőség
Gyulán. Naponta 160,- Ft a gyógyfürdőtől 5 percre, ké-
nyelmes, barátságos üdülőben. Érdeklődni lehet a
66/61-382-es telefonon.

Páksi 68 m²-es, egy-három fősobás, központi fű-
téses, tehermentes, IV. emeleti lakás eladó. Érdeklődni:
minden nap 16 óra után. Villányi, Paks, Tancsics u. 4.
Telefon: 75/10-505.

Az Öszinte szó reklámcéllú, számítógépes adatbank
szolgáltatást indít.

Az adatbankba bekerülhet minden olyan - állami,
szövetkezeti vagy magán - vállalkozás, tevékenységi
kör, amely a lakosság mindennapi igényeként jelent-
kezik.

Célja: - akinek szüksége van valamely szolgáltatás-
ra, annak segítsen - a számára legmegfelelőbbet - meg-
találni; valamint, hogy reklámozza a benne szereplőket.

50-50 jelentkező után könyv alakban is megjelenik
a nyilvántartottak név és címjegyzéke, telefonszáma,
tevékenységi köre. Az adatbankban és a könyvben való
megjelenés díja 1 évre 1500 Ft. Jelentkezni lehet: 1989.
dec. 15-ig a Babits Mihály Megyei Művelődési Köz-
pontban. (fsz. 2. Tf.: 16-722).

A Palota Bőrdíszműgyár Székszárdi Gyára
a Keselyűsi u. 5. alatti telephelyén

műbőr és kellékanyag vásárt rendez

40%-os árengedménnyel.

1989. november 30-ig munkanapokon 8-14 óráig.

Megrendelőlap

Megrendelem a DÁTUM c. napilapot

...példányban és kérem, hogy a következő címre kézbesítsék.

A megrendelő neve:.....

Címe: (város, kerület, utca, ltp. emelet, ajtó):.....

.....

.....

Az előfizetés díja egy hónapra: 200,— Ft,

negyedévre: 600,— Ft,

fél évre: 1200,— Ft,

egy évre: 2400,— Ft.

mely az előfizető személyét 1989. december 31-ig feljogosítja
díjtalan lakossági apróhirdetés igénybevitelére.

Az előfizetési díjat a fenti címen nyugtával jelentkező
kézbesítőnek fizetem ki.

aláírás

A megrendelőlapot borítékban, bérmentesítés nélkül
az alábbi címre adják fel:
Vidéken: Postahivatal, helyben
Budapesten: Hírlapelőfizetési és Lapellátási Iroda (HELIR)
Budapest, XIII. Lehel u. 10/a.

DÁTUM

Romántikus mese

Egyszer lett, még mindig van egy főt – kár. Ment, mendegélt (tönkre az országa), mígnem a forradalmi korszak örökbecstelen fénytelenységbe fonta jövőbeakadt tekintetét. Ekkor a főt – kár, akárha varjú madár lenne, telerakta a sajtót (no, nem sajtó) mindenféle szépséges szép adattal arról, mint fejlődött (vissza) az ő dicsőséges uralkodása alatt testi-lelki nyomorúságba egy egész ország, amelynek pedig éppen olyan derék emberei vannak, mint bármely más birodalmaknak. Ezt a visszafejlődést aztán elnevezte fejlődésnek, s megtanította ütemérzetre mindazokat, akik azelőtt csak akkor tapsoltak, ha szűnyogot kívántak lecsapni. Sikerült kimutatnia, hogy a legnagyobb szakítószilárdságú anyag a papír, mert az – a fizika törvényeit meghazudtolva – az ő vezérlete alatt mindent kibír. Ennél többet talán már csak az egyszerű szegényemberek bírnak ki örökké szűknek érzett országhatárai között. Igaz azonban, hogy ezek immár sok-sok millióan vannak.

Amde, hogy szavam ne feledjem, a főt – kár, midőn már közeledni érezte az iránta (v)érezett hála óráját, elhatározta, hogy gyönyörűséges kongó-szuszt rendez, amit ő kongresszusnak nevezett el. Hogy mindez jól sikerüljön, már napokkal előtte kiutaltatta az országába menni szándékozókat, mondván, nagy-lak(omát) ügysem fognak csapni, csak becsapni. A saját híryügnökségi jelentései szerint ezután is boldogan él, legalábbis ő, mivelhogy nincs itt a vége, s nem fut-hat el véle, csak a szokásos ló. Holnapután legyen a maga vendége...

Töttös Gábor

Kongresszust tart az MSZMP

Az MSZMP XIV. kongresszusát december 17-ére összehívják – adja tudtul az a felhívás, amelyet az MSZMP XIV. kongresszusát előkészítő bizottság nevében Grósz Károly írt alá. „A XIV. kongresszus azt a feladatot tűzi maga elé, hogy kidolgozza az MSZMP akció-programját a szükséges reformokról, a demokratikus törvénykezéssel, az égető gazdasági és szociális tennivalókról, a fizikai és szellemi dolgozók, a nyugdíjasok és fiatalok érdekeinek politikai képviseletéről.”

Bizalmatlansági indítvány

Király Zoltán a jövő heti parlamenti ülészen bizalmatlansági indítványt kezdeményez Maróthy László környezetvédelmi és vízgazdálkodási miniszter ellen. Ezt az ellenzéki képviselőcsoporthoz tartozó képviselő, hozzátéve: a nagy horderejű, de hibás döntéseknek szemé-lyi következményekkel kell járniuk, s itt az ideje, hogy ezt ne csak hangoztassák, hanem valóban tör-ténjenek ez irányú lépések.

Autócsempeszt adott át az osztrák rendőrség a magyar hatóságoknak. Pénteken, a hegyeshalmi közúti átkelőhelyen az osztrák hatóságok visszaadták Mengyi Ferenc 37 éves szentendrei lakost, aki egyik szereplője volt a számos külföldi autótulajdonos és magyar vásárló kárára elkövetett bűncselekménysorozatnak; mint ismeretes: Nyugat-Európában ellopott, nagyrészt személygépkocsikat hoztak forgalomba Magyarországon. Mengyi az ellene megindult eljárás előtt, még 1988-ban érvényes útlevelel külföldre távozott, s azóta Ausztriában tartózkodott.

A Hungaro-Swiss Budapest Rt. és a Hungaro-Swiss AG svájci cég közös sajtótájékoztatóján pénteken bejelentették: az iker vegyesvállalat közreműködésével gazdasági társasággá alakult át a Cement- és Mészművek. Az új szervezetbe részvényesként bekapcsolódik egy svájci bank és két NSZK-beli cég. Ugyancsak a két vegyesvállalat szervezési tapasztalatait vette igénybe az átalakuló Ozdi Kohászati Üzemek.

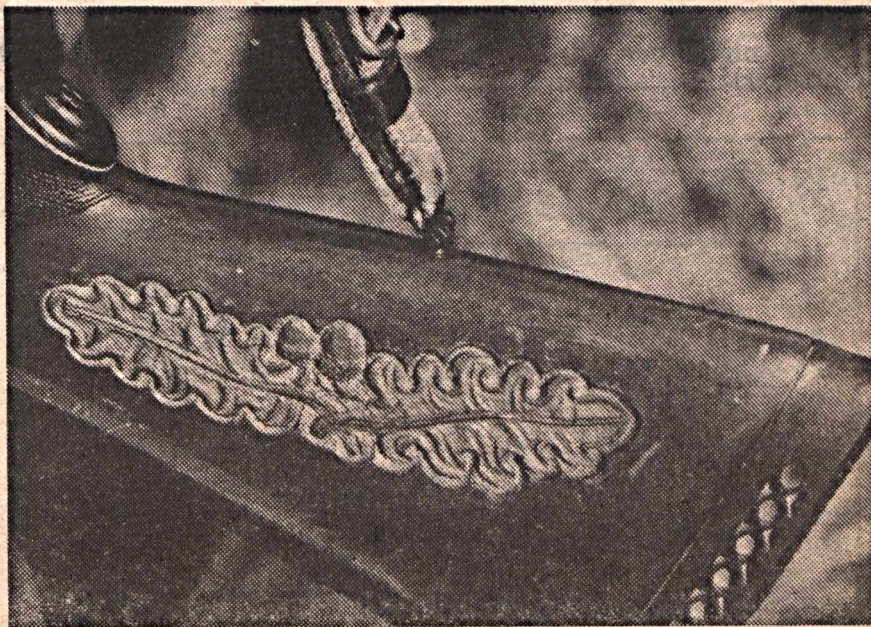
A két cég arra vállalkozott, hogy aktívan részt vesz a magyar gazdasági folyamatok üzleti előkészítésében.

Őszi munkák

Az elmúlt hetek időjárása kedvezett, a mezőgazdasági munkák a befejezéshez közelednek. Már csak néhány növény termése van a mezőkön. A répában az előző évinél kevesebb a cukortartalom, viszont a tavalyinál nagyobb területről, összességében várhatóan több termést takarítanak be az üzemek, mint 1988-ban.

A kukorica hozama országsszerte alacsonyabb a vártnál. Hasonló a helyzet a legtöbb zöldségféléknél és más kertészeti növényeknél. Az eddigi üzemi jelzések szerint szőlőből is jóval kevesebb termelt, mint tavaly. A szakemberek ezekben a napokban folyamatosan ellenőrzik a már viszonylag jól sorolódó bűzát és árpát, megfigyelik, hogy megjelentek-e a gabonafutrinka lárvái, ezek ellen ugyanis a szokásos védekezést még a tél beállta előtt el kell végezni. Ugyancsak végigjárják a táblákat a gazdák azért, hogy a pocokfertőzés mértékét megállapítsák, és ugyancsak döntsenek a védekezésről. A gyümölcsösökben sokfelé tart a sor-közök szántása vagy tárcsázása.

(MTI)

Tegnap vadászfegyverek bemutatóját rendezték Miskolcon a vadászklubban.

Erdélyi menekültek

Csaknem 28 ezer Romániából érkező menekült lépte át a magyar határt és számuk növekszik. Az emberek alapvető szabadságjogaik megsértése miatt menekülnek és közös kötelesség a szülőföldjüket elhagyók szenvedésének enyhítése csakúgy, mint meneküléseik okainak megszüntetése. Magyarország nem bátorítja a menekülést, és az áradattal csak nagy nehézségek árán tud megbirkózni, ezért segítséget kér. A magyar képviselő szolt arról, hogy Magyarország kész akár befogadással, akár a továbbutazás támogatásával segíteni a menekülőkn.

*

Ausztria kommunista pártja nem képviselteti magát a Román Kommunista Párt közeljövőben lezajló kongresszusán. Így határozott az osztrák párt politikai bizottsága: döntéséről pénteken Bécsben közleményt adott ki. Távollmaradásával az Osztrák KP ismételtelen ki akarja fejezni, hogy elutasítja a Nicolae Ceausescu körüli személyi kultuszt, az ezzel összefüggő torzulásokat, a hatalommal való visszaélést és a szocialista demokrácia elveinek sorozatos megsértését. Döntése egyúttal hangsúlyozni kívánja a „Romániában szükségessé vált mélyreható átalakítás és szocialista megújulás fontosságát”.

Visszavonulás

Megkezdődött a nagymarosi Duna-meder helyreállításának előkészítése. A szakemberek felkészülnek a munkagödört védő körtöltés bontásához, bár ez a munka csak a jövő év őszén kezdődhet meg. Az államközi szerződés esetleges módosításával kapcsolatos – a minisztériumokra és más főhatóságokra vonatkozó – feladattervet a napokban jóváhagyták, ami a Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Minisztériumot is érinti. Elsőként a dunakiliti térség árvízvédelméről gondoskodik a KVM, a tervek szerint a csehszlovák féllel közösen. A feladategyztetéshez már elkészültek a magyar tervek. Az OVIBER, mint a legfőbb beruházó, eközben megkezdte a nagymarosi létesítményre kötött különböző szerződések eddigi teljesítésének vizsgálatát és felbontását. Ez vonatkozik az osztrák és a magyar vállalatokra egyaránt. A munkába eddig mintegy 20 osztrák, s több mint 30 magyar vállalat kapcsolódott be. A helyreállítási költségek nagyságát, forrását is tisztázó előterjesztést december 10-ig készítik el, több más tárca bevonásával. Vizsgálatra vár az is, hogy miként hasznosíthatók a Nagymaros körzetében már elkészített épületek, így a lakótelep, a munkásszálló.

Adómérséklés

Az Országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi bizottsága – folytatva csütörtökön megkezdett ülését – pénteken úgy határozott: javasolja a kormánynak, hogy vonja vissza a személyi jövedelemadóról, a vállalkozási nyereségadóról, valamint az általános forgalmi adóról szóló törvényjavaslatokat. A bizottság javaslatához a terv-és költségvetési bizottság támogatását is kéri.

Hétfői

számunkban olvashatják,

hogyan Budapestben több bért fizetnek azonos munkáért

Kiadja a Dátum Rt. magánkiadásban. Főszerkesztő: Bába Iván. Főszerkesztő-helyettesek: Czákó Sándor és dr. Töttös Gábor (külpolitika). Olvasószerkesztő: Kis Pál István (belpolitika). Rovatvezetők: Bálint György (sport), Szávai Géza (kultúra), Takács Zsuzsa (szociálpolitika). Külföldi tudósítók: Szalai Attila (Varsó), Zirkuli Péter (Párizs), dr. Vezényi Pál (Zürich), Vigh József (Toronto). Felelős vezető és kiadó: dr. Károly István. Szedés és tördelés: Babits Kiadó. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7. Tel.: 74/16-277. Fax: 74/15-275. A budapesti iroda címe: 1023 Bp. Harcsa u. 2. Tel.: 11-52-744. Nyomja az Athenaeum Nyomda Budapest VII., Lenin krt. 7. Felelős vezető: Szlávik András vezérigazgató. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármelyik hírlapkiadópostahivatalnál, a kézbesítőnél, a posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest XIII., Lehel u. 10/A. közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj: egy hónapra 200 Ft, negyedévre 600 Ft, félévre 1200 Ft, egy évre 2400 Ft. Indexszám: B/PNL/31/TO/1989. ISSN-szám: 0864-9170.